

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

KIRILGAN NARSİZİZM VE ONAY BAĞIMLILIK İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

MEHMET TEKNECİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

LEFKOŞA
2020

KIRILGAN NARSİZM VE ONAY BAĞIMLILIK İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

MEHMET TEKNECİ

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ DANIŞMANI
Prof. Dr. EBRU ÇAKICI

LEFKOŞA
2020

KABUL VE ONAY

Ad,Soyad tarafından hazırlanan “Tez Başlığı” başlıklı bu çalışma,
gün/ay/yıl tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı
bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans/Doktora/Sanatta Yeterlik
Tezi olarak kabul edilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ

Ünvan, Ad, Soyad (Danışman)
Üniversite Adı ve Bölümü

Ünvan, Ad, Soyad (Başkan)
Üniversite Adı ve Bölümü

Ünvan, Ad, Soyad
Üniversite Adı ve Bölümü

Ünvan, Ad, Soyad
Üniversite Adı ve Bölümü

Ünvan, Ad, Soyad
Üniversite Adı ve Bölümü

Ünvan, Ad, Soyad
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin, tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt ederim. Tezimin kağıt ve elektronik kopyalarının Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

- ☐ Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- ☐ Tezim sadece Yakın Doğu Üniversitesinde erişime açılabilir.
- ☐ Tezimin iki (2) yıl süre ile erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde tezimin tamamı erişime açılabilir.

Tarih

İmza

Ad, Soyad

TEŞEKKÜR

Yaptığım bu tez çalışmam sürecinde her aşamasında yol gösterici ve destekleyici olan, konuya olan merakıma heyecanıma eşlik eden, bilgi ve birikimlerini paylaşan, değerli hocam tez danışmanım Prof. Dr. Ebru Çakıcı'ya çok teşekkür ederim.

Değerli jüri üyeleri Yrd. Doç. Dr. Ayhan Çakıcı ve Dr. Bingül Subaşı'ya tez savunmam sırasında değerli katkılarından ve önerilerinden dolayı teşekkür ederim. Psikoterapi alanında çalışmama vesile olan ve ortak birçok uluslararası çalışma yaptığımız değerli hocam Dr. Tahir Özakkaş'a teşekkür ederim. Çalışmalarım sırasında desteklerini esirgemeyen Klinik Psikolog Tuğba Öz, Klinik Psikolog Burcu Karagöz ve Klinik Psikolog M. Erdinç Türk'e teşekkür ederim. Üretmekle ilgili devamlı teşvik eden Birey Aile Çocuk Psikoterapileri Enstitüsü Derneği Başkanı Elif Erkan'a teşekkür ederim. Çalışmalarım sırasında yanımda olup ilgisini esirgemeyen eşim ve kızlarım Zehra ve Ayşe'ye teşekkür ederim. Manevi desteklerini her daim hissettiğim annem Emine Tekneci ve babam Veli Tekneci'ye teşekkür ederim. Ayrıca Zeynep Kapıyoldaş'a katkıları için teşekkür ederim.

Dr. Mehmet TEKNECİ

ÖZ

KIRILGAN NARSİSİZM VE ONAY BAĞIMLILIK İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

Bu çalışma, kırılğan narsisizm ve onay bağımlılık ilişkisinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. İlişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın örneklemi, İstanbul'da özel bir üniversitede eğitim görmekte olan 351 öğrenciden oluşmaktadır. Örneklemi oluşturan kişiler 18-25 yaş aralığındaki kişilerden seçilmiştir. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından oluşturulan kişisel bilgi formu, Kırılğan Narsisizm Ölçeği, Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeği (KİBÖ), Kendiliknesnesi İhtiyaçları Envanteri (KİE), Reddedilme Duyarlılığı Ölçeği kullanılmıştır. Kırılğan narsisizm ile onay bağımlılık, KİE Aynalanma, İdealizasyon ve İkizliğe Yaklaşma İhtiyacı ve KİE İdealizasyondan ve İkizlikten Kaçınma İhtiyacı ve reddedilme duyarlılığı ile aynı yönde ilişkili tespit edilmiştir. Kırılğan Narsisizm ile KİBÖ Empati, Başkalarına Güven, Duygu Farkındalığı arasında ters yönlü ilişki saptanmıştır. Kırılğan narsisistik yapısı olan hastalarla çalışırken onay bağımlılık ihtiyacı göz önünde bulundurularak hastaların empati, başkalarına güven, duygu farkındalığı kazanabilmelerini sağlamak amacı ile psikoterapi önerilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Narsisizm, Kırılğan Narsisizm, Onay Bağımlılık, Reddedilme Duyarlılığı

ABSTRACT

ANALYZING THE RELATIONSHIP BETWEEN VULNERABLE NARCISSISM AND APPROVAL DEPENDENCY

This study was conducted to investigate the relationship between vulnerable narcissism and approval dependency. Correlation research method was used. The sample of the study consists of 351 students studying at a private university in Istanbul. The participants were selected from 18-25 age group. Personal information form, Hypersensitive Narcissism Scale (HSNS), Scale of Dimensions of Interpersonal Relationships, Selfobject Needs Inventory and Rejection Sensitivity Questionnaire were used as data collection tools. Vulnerable narcissism was associated with approval dependence, approach orientation toward mirroring, idealization/twinship, avoidance orientation from idealization/twinship, rejection sensitivity in the same direction. An inverse relationship was found between vulnerable narcissism and empathy, trusting others, emotional awareness subscales of Scale of Dimensions of Interpersonal Relationships. Considering their need for approval dependency while working with patients with vulnerable narcissistic structure, it is thought that it would be appropriate to recommend psychotherapy in order to enable patients to gain empathy, trust in others and awareness of emotions.

Keywords: Narcissism, Vulnerable Narcissism, Approval Dependence, Rejection Sensitivity

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY

BİLDİRİM

TEŞEKKÜR	iii
ÖZ	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLOLAR DİZİNİ	viii
KISALTMALAR	ix

1. BÖLÜM.....	1
GİRİŞ	1
1.1 Problem durumu	1
1.2 Araştırmanın amacı	2
1.3 Araştırmanın önemi	2
1.4 Sınırlılıklar.....	3
1.5 Tanımlar	3
2. BÖLÜM.....	6
KURAMSAL ÇERÇEVE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	6
2.1 Narsisizm	6
2.1.1 Kırılgan narsisizm	12
2.1.2 Kırılgan narsisizm ile ilgili değişkenler	14
2.1.3 Narsisistik kişilik bozukluğu	15
2.2 Kişilerarası ilişki kavramı	16
2.2.1 Onay bağımlılık	17
2.2.2 Empati kavramı	18
2.2.3 Duygu farkındalığı.....	19
2.2.4 Başkalarına güven	20
2.3 Reddedilme duyarlılığı.....	20

3. BÖLÜM.....	22
YÖNTEM.....	22
3.1 Araştırmanın modeli	22
3.2 Evren ve örneklem	22
3.3 Veri toplama araçları.....	22
3.3.1 Kişisel bilgi formu	22
3.3.2 Kırılgan Narsisizm Ölçeği (KNÖ).....	23
3.3.3 Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeği (KİBÖ)	23
3.3.4 Kendiliknesnesi İhtiyaçları Envanteri (KİE)	23
3.3.5 Reddedilme Duyarlılığı Ölçeği (RDÖ)	24
3.4 Verilerin analizi.....	24
4. BÖLÜM.....	25
BULGULAR.....	25
5. BÖLÜM.....	43
TARTIŞMA	43
6. BÖLÜM.....	49
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	49
6.1 Sonuç	49
6.2 Öneriler	49
KAYNAKÇA	51
EKLER.....	58
ÖZGEÇMİŞ.....	69
İNTİHAL RAPORU	71
ETİK KURUL RAPORU.....	72

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1.Örneklem grubunun sosyo-demografik bilgileri.....	25
Tablo 2. Yaş değişkeni için betimleyici istatistik tablosu.....	27
Tablo 3. Çalışmada kullanılan ölçeklerin toplam puan tablosu	28
Tablo 4. Çalışmada kullanılan ölçeklerin güvenirlik analizi tablosu....	30
Tablo 5. Normallik varsayımları tablosu.....	31
Tablo 6. Ölçek toplam puanları arası korelasyon katsayıları.	34
Tablo 7. Katılımcıların gelir durumuna göre KNÖ ve KİBO alt boyutlarının toplam puanlarının karşılaştırılması.....	36
Tablo 8. Katılımcıların yaşadıkları yere göre KNÖ ve KİBÖ alt boyutlarının toplam puanlarını karşılaştırılması	38
Tablo 9. Katılımcıların anne eğitim düzeyine göre KNÖ ortalama puanlarının karşılaştırılması.....	40
Tablo 10. Katılımcıların baba eğitim düzeyine göre KİBÖON ortalama puanlarının karşılaştırılması.....	41
Tablo 11. KİBÖON toplam puanının KNÖ, KİBÖB ve KİE alt boyutlarının çoklu regresyon analizi.....	40

KISALTMALAR

Akt	: Aktaran
Çev.	: Çeviren
DSM	: The Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders
KİBÖ	: Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeği
KİBÖ-OB	: Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeği Onay Bağımlılık
KİBÖ-EF	: Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeği Empati Faktörü
KİBÖ-DF	: Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeği Duygu Farkındalığı
KİBÖ-BG	: Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeği Başkalarına Güven
KİE	: Kendiliknesnesi İhtiyaçları Envanteri
KİE-AYİ	: Kendiliknesnesi İhtiyaçları Envanteri Aynalanmaya Yaklaşma İhtiyacı
KİE-İYİ	: Kendiliknesnesi İhtiyaçları Envanteri İdealizasyon Yaklaşma İhtiyacı
KİE-İKYİ	: Kendiliknesnesi İhtiyaçları Envanteri İkizliğe Yaklaşma İhtiyacı
KİE-AKİ	: Kendiliknesnesi İhtiyaçları Envanteri Aynalanmadan Kaçınma İhtiyacı
KİE-İİKİ	: Kendiliknesnesi İhtiyaçları Envanteri İdealizasyon/İkizlikten Kaçınma İhtiyacı
KNÖ	: Kırılgan Narsisizm Ölçeği
RDÖ	: Reddedilme Duyarlılığı Ölçeği
Vd.	: Ve diğerleri

1. BÖLÜM

GİRİŞ

1.1 Problem durumu

Patolojik narsisizm için literatürde çok çeşitli sınıflandırmalar yapılmaktadır. Fakat kendi üzerinden büyüklenmeciliği yaşayan Grandiöz Narsisizm ile nesneyi idealleştirerek nesne üzerinden kendini özel değerli hissetmeye çabalayan Kırılgan narsisizm olmak üzere temel başlık altında toplanabileceği görülmektedir. (Miller ve diğ. , 2012; Pincus ve Cain, 2014). Grandiöz narsisizm özelliklerine sahip bireylerin aşırı üstün ve benzersiz olduklarını düşündükleri, tekbenci ilgi çekme isteği ile insanların gözünde güçlü görülebilmek ve beğenildiğini hissedebilmek için acımasız, duyarsız, saygısız ve agresif tutumlar içerisine bile girebilecekleri belirtilmektedir. Kırılgan narsisizm özelliklerine sahip bireylerin de kendilerine yönelik büyüklenmecili düşüncelerinin olabilmesine karşın, bu düşünceleri sebebiyle utanç hissettikleri ve sosyal ilişkilerde yaşadıkları güvensizlik sebebiyle kaçınma davranışları gösterdikleri ifade edilmektedir (Dickinson ve Pincus, 2003). Reddedilmeye ve onaylanmamaya karşı hassas olduklarından dolayı yoğun üzüntü yaşamaları kırılgan narsisizm özellikleri gösteren kişilerin yaşadıkları sorunlar arasında görülmektedir (Bosson, ve diğ.,ve Kernis, 2008; Dickinson ve Pincus, 2003; Pincus ve Cain, 2014).

Kırılgan Narsisist yapıdaki kişi, ruhsal gelişim sürecinde çocuksu kabarma gibi kendini ortaya koyma davranışlarına ebeveynlerince eşlik edilmediğinde, kabul görmediğinde arkaik kendiliğini parçalanmadan koruyabilmek ve reddedilme, utanç, değersizlik duygularını hissetmemek için ebeveyni idealize eder. Reddedilme, utanç, değersizlikten kaçınma çabasıyla sorgulamayı bırakan, kendinde ve dışarıda ne olduğundan ziyade nesneyi aşırı değerli pozisyona koyup “ beni red mi ediyor, onaylıyor mu” diye bakan,

gerçeklik algısı zayıf, empati kuramayan bir yapıda yaşamına devam ettiği düşünülmektedir. Bu nedenle araştırma kapsamında kırılğan narsisizm ile onay bağımlılık ilişkisi incelenirken, reddedilme duyarlılığı düzeyinin bu ilişkide etkisinin bakılmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Reddedilme duyarlılığı, kaygılı biçimde reddedilecekmiş hissi içinde olmaya, hızlıca reddedilecekmiş gibi bir algı oluşturmaya ve bunun sonucunda olumsuz bir söz, davranış ortaya koymaya meyilli olarak tanımlanmaktadır. Reddedilme duyarlılığı seviye yukarı olanlar en ufak olumsuz afekt ve davranışa karşı hassas, fark etme algılama duyarlılığındadırlar. Reddedilme duyarlılığı seviyesi az olanlarda reddedilmekle ilgili kaygıları olmadığı gibi kabul görüldükleriyle ilgili genel bir hissiyatları vardır (Downey ve Feldman, 1996).

Kırılğan narsisizm özellikleri gösteren bireyler, idealize ettikleri kişilerin olumsuz yanlarını yadsımakta ve onların onayına ihtiyaç hissetmektedirler. Bu durumla ilişkili olarak kırılğan narsisizm özellikleri gösteren bireylerin idealleştirdikleri kişilere yönelik gerçeklik algılarının bozulması sebebiyle kendi özgür iradeleriyle hareket etmek yerine iradelerini idealleştirdikleri kişiye teslim etme durumları, hayatlarıyla ilgili sorumluluk alma ve karar verme gibi yeteneklerinin zayıf olması durumu ile sıklıkla karşılaşmaktadır. Bireyselliklerini yok sayar düzeyde kendi fikirlerini ve muhakeme yapma yetilerini göz ardı ettikleri görülmektedir. Bu durumla ilgili olarak bu araştırmanın konusu, kırılğan narsisizm özellikleri ile onay bağımlılık ilişkisinin incelenmesi olarak belirlenmiştir

1.2 Araştırmanın amacı

Bu araştırma kapsamında kırılğan narsisizm düzeyinin Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeği'nin alt boyutları olan Onay Bağımlılık, Empati, Başkalarına Güven ve Duygu Farkındalığı alt boyutları ile ilişkisinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmanın amaçlarından bir diğeri de kırılğan narsisizm ile Kendiliknesnesi İhtiyaçları Envanteri faktörleri (Aynalanma, İdealizasyon ve İkizliğe Yaklaşma İhtiyacı, İdealizasyondan ve İkizlikten Kaçınma İhtiyacı, Aynalanmadan Kaçınma İhtiyacı) ve reddedilme duyarlılığı arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

1.3 Araştırmanın önemi

Literatürde bu konu hakkında yapılmış çalışmaların az sayıda olmasının çalışmanın önemli yönlerinden biri olduğu düşünülmektedir. Ayrıca narsisistik kişilik yapısıyla çalışan terapistlere yol gösterici bir çalışma olduğu düşünülmektedir. Kırılgan narsisistlerin özellikle onay bağımlılık isteği ile idealleştirdiği psikoterapistin beğenisini almak isteyebileceği, psikoterapiste farkındalık geliştirdiği izlenimi ile istenileni verme çabası içerisinde olabileceği dikkat edilmesi gereken önemli ayrıntı olduğu düşünülmektedir. Psikoterapistin sorduğu bazı soruları kendini fark etmek, muhakeme etmek yerine “psikoterapistim benden bazı şeyleri yapmamı istiyor” çarpık algısı içerisinde olabileceği düşünülmektedir. Bu durumların oluşup oluşmadığı psikoterapist danışan arasında sorgulanması gereken önemli bir konu olduğu düşünülmektedir.

Dominant ve otoriter eğitim sisteminde kırılgan narsisistik özellikleri olan öğrenciler rededilme, utanç, değersizlik hissetmemek için öğretmeni idealleştirerek eleştirisel düşünce yapmayan, onay bağımlılık ile istenileni veren bir yapıda olabilecekleri tahmin edilmektedir. Katılımcı, sorgulayıcı, araştırma odaklı ve eşlik eden bir eğitim yaklaşımı kırılgan narsisistik özellikleri olan öğrencilerin anlaşılmasına ve kimliklerin gelişmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.4 Sınırlılıklar

Bu araştırma sonuçları;

1. Bu araştırmadan elde edilen veriler 2018-2019 yılında İstanbul’da özel bir üniversitede eğitim gören öğrencilerin katılımıyla sağlanan verilerle sınırlıdır.
2. Bu araştırma örnekleminin büyük çoğunluğunu kadın katılımcılar oluşturmaktadır.
3. Araştırmadan elde edilen bulgular kullanılan ölçeklerle sınırlıdır.

1.5 Tanımlar

Kırılğan narsisizm: Kohut (1971, 1977), oluşturduğu Kendilik Psikolojisi kuramında patolojik narsisizmin psişede dikey ve yatay yarık olduğu üzerinden izah eder. Dikey yarık grandiyöz narsisistlerde daha aktiftir. Dikey yarık açık olan narsisistler arkaik kendiliğinin parçalanmasını önleme çabasıyla çocuksu kabarmalara tekabül eden zarar verici davranışları ortaya koyar. Yatay yarık ise çocukluğunda annenin olumlu karşılık vermemesi üzerine bastırılmış ilkel narsistik kabarma arzusu bulunur. Yatay yarığı ön planda olan narsisistler düşük kendilik saygısı yaşayan, utanç duygusunu yatkın kırılğan narsistlerdir. Literatürde narsisizmin büyüklenmeci ve kırılğan narsisizm olmak üzere iki türünden bahsedilmektedir (Miller, Price, Gentile, Lynam ve Campbell, 2012; Pincus ve Cain, 2014). Kırılğan narsisizm özellikleri taşıyan bireylerin kendilerine yönelik büyüklenmeci düşüncelerinin olabildiği, fakat bu düşüncelerin olmasından dolayı utanç duygusuna sahip olabilecekleri ve sosyal ilişkilerdeki güvensizliklerinden dolayı kaçınma davranışları gösterebilecekleri ifade edilmektedir (Dickinson ve Pincus, 2003). Kırılğan narsisistler utangaç, sosyal ortamlarda yetersizlik kalacak ve utanacağı korkusuyla kaygılı, kırılmalar sonrası umutsuz, çok yalnız hisseden, insan ilişkilerinde güvensiz ve kaçınmacı davranışları gösterilebilir (Besser ve Priel, 2010; Cain, Pincus ve Ansell, 2008; Dickinson ve Pincus, 2003; Rohman, Neumann, Herner, ve Bierhoff, 2012).

Kendilik nesnesi ihtiyacı: Kendilik, gelişimsel ilerleme içinde kişinin kendisinin bir uzantısı gibi algıladığı ötekilerle (kendiliknesneleri) ile ilişki içinde gelişir. Buna göre kişinin kendi parçası olarak gördüğü ötekilerle “isteyerek karşılık veren, idealize edebileceği bir güç ve sakinlik sağlayan ve kişinin iç dünyasını doğru bir şekilde algılayan kişiler” olarak deneyimlediği sürece kişinin daha olumlu ve mantıklı kendiliği olacağı belirtilmektedir. Kohut, önceleri kendiliği bipolar self ifade ederken ikizlik ihtiyacını da ekleyerek tripolar self üzerinden tarif etmiştir. Kendiliğin matur olabilmesi için aynalanma, idealizasyon ve ikizlik olmak üzere üç çeşit kendiliknesnesi ihtiyacından bahsetmiştir. a) aynalanma- farkedilme ve güçlü olma arzusu, b) idealizasyon- idealize edilen nesne ile bir olma arzusu, c) ikizlik- arkadaşlık ya da ilişkililik ihtiyacı çocukluk gelişim sürecinde ebeveynler tarafından karşılanmış olduğunda kişide normal narsisizm oluşmaktadır. Eğer kişinin

ebeveyni çocukluğunda bu üç kendilik ihtiyacını eşlik edip karşılamadığında, yetişkin yaşamında etkin bir şekilde kendiliknesnesi ihtiyaçları devam eder. Kohut, 1984).

Reddedilme duyarlılığı: Reddedilme duyarlılığı kavramı, kaygılı biçimde reddedilme beklentisi içinde olma ve reddedilme konusunda hızla algı geliştirme ve aşırı düzeyde tepkisel olma eğilimleri olarak tanımlanmaktadır (Downey ve Feldman, 1996).

Onay bağımlılık: Onay bağımlılık kavramı, bireylerin çevrelerindeki kişilerle kurdukları ilişkiler bağlamında kültürel etkenler haricinde kişinin hayatının bir çok noktasında diğer insanların düşünce ve duygularını öncelikli tuttuğu bir durumu tanımlamaktadır. Bireyler onay bağımlılık geliştirmeleri durumunda kendilerinden ziyade diğerlerine önem vermekte ve bağımsız olarak hareket edememektedir (İmamoğlu ve Aydın, 2009).

2. BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1 Narsisizm

Narsisizm, normal (sağlıklı) ve patolojik olmak üzere iki ana başlık altında incelenmektedir. Vamık Volkan sağlıklı narsisizmi, Akhtar' ın (1992) gerçek kimlik üzerinden oluştuğunu söylediği maddelerle anlatmıştır. Her yerde, her zaman, değişik insanların yanında devamlı aynı olduğuna dair hissetme hali, beden algısının tutarlı olması, güven duygusu, sakinçe, huzurlu ve tek başına kalabilme sağlamlığı, cinsel kimliğiyle barışıklık, olgun vicdan duygusu, içinde hissettiği toplumun düşünceleriyle uyumlu olabilme, dışlandığını hissetse de kendini seviyor olabilme hali olarak tanımlamıştır (Volkan, 2007).

James Masterson göre sağlıklı narsisizm, insanın algısında kendini yetkin, yapabilme kapasitesinde hissedene, hayattaki sorumlulukları ve sorunları mantıklı bir şekilde yürütebilen, görüşlerini ve tercihlerini gösteren, inisiyatif alabilen, kaygısını yönetip yeterli oranda gösterebilme potansiyelinde olan kişi olarak tarif edilmektedir. Kendilik temsiliinde çocuksu büyükenmeciliğin ve tüm güçlölük hislerinin, normalleştiği bir entegrasyon oluşmuştur. Pozitif ve negatif olmak üzere aşırı duygular normalleşmiş ve eşzamanlı hissedilmeye başlamıştır. Masterson'ın gerçek kendilik ya da sağlıklı narsisizm olarak tanımladığı kavram bu öğeleri içermektedir (Masterson, 2012).

Kohut narsisizmde normalliği, en temelde onaylanma, beğenilme ve ilgi ihtiyacı az olan, kendine olan değeri devam ettiren, sağlıklı istekleri olan, dengeli, gerçekçi, kendine güvenen, özsaygıya sahip, idealleri ve değerleri olan ve dış ortamda abartılı bir hayranlık duyacak birini aramak yerine, uygun

oranda önem verme yetisine sahip olabilme olarak ifade etmektedir.(Kohut, 2015).

Kernberg, kendine saygı duyma ve kendini beğenme duygularını düzenleyen, tutarlı bir insan ilişkileri ve değerler sistemi olan, bütünleşmiş, içselleştirilmiş nesne ilişkileri ve kendilik yapısı oluşmuş, gelişmiş bir süperegoya sahip kişiyi sağlıklı narsisizm yapısına sahip kişi olarak tanımlamaktadır (Clarkin, J. F., Fonagy, P., ve Gabbard, G. O. ,2010).

Patolojik narsisizm farklı kuramlar ve bilim insanları tarafından birçok farklı gruplara ve sınıflandırmalara ayrılmış olsa da ana iki başlıkta incelenir. Yapılan bazı çalışmalar sonucunda en temelde “grandiöz (teşhirci) narsisizm” ve “kırılgan narsisizm” olarak adlandırılan iki narsisizm türü dikkat çekmektedir. Grandiöz narsisizm, açık (overt) narsisizm ifadesiyle açıklanmaktadır. Kırılgan narsisizm ise gizli narsisizm veya aşırı duyarlı narsisizm ifadeleriyle açıklanmaktadır (Dickinson ve Pincus, 2003; Miller ve Campbell, 2008).

Grandiöz narsisizmde, özellikle empati eksikliği öne çıkan özelliklerden biridir. Ayrıca sosyal onaya karşı dayanıklı, kontrol odaklı, bağımsız, müdahaleci, baskın, iddialı ve ben merkezli gibi kişilik özellikleriyle tanımlanmaktadır. Grandiöz narsisizm zayıf dürtü kontrolü, güç yönelimli olma ve fiziksel ya da sözel saldırganlık gibi durumlarla da karakterize olduğu ifade edilmektedir (Lapsley ve diğ., 2011).

Narsisistik kişilerin kendilik kavramları büyükenmeci bir yapıdadır. Yani her koşulda çevrelerine karşı kendi kendilerine yetebildiklerine dair bir izlenim bırakmaya çalışırlar. Fakat buna rağmen yaşadıkları özgüvensizlik ve aşağılık duygularının hastalıklı bir düzeyde olduğu ifade edilmektedir. Kalabalık ortamlarda ya da grupça yapılan etkinliklerde içten ve samimi duygularla bulunamadıkları belirtilmektedir. Narsisistik kişiler aile yaşamlarında sıklıkla çocuklarına eşlerinden daha fazla önem verirler. Samimi ilişkiler kurabilen insanları gördükçe kıskançlık duyguları kabarıp ve hissettikleri bu kıskançlık duygularını diğer insanları küçümseyerek saklamaya çalışırlar. Narsisistik kişiler fiziksel görünüşleri itibarıyla çekici ve cezbedici kişiler ve hatta gelişigüzel cinsel ilişkilere eğilimli olsalar da aslında

temele inildiğinde cinsel ilişkiden fiziksel doyum dışında çok az etkilendikleri ifade edilmektedir. Genellikle ilişkilerinin yüzeysel ve uzak olduğu görülmektedir. Narsisistik kişilikler bilişsel yönüyle değerlendirildiğinde dışardan görünümünün kararlı olduğu ve zihinsel yapılarının işlevsel olduğu söylenebilir. Fakat görüldüğü kadar bilgili değildirler. Bununla bağlantılı olarak bilmediklerini kolay kolay kabul etmemeleri sebebiyle yeni şeyler öğrenmelerinin zor olduğu ifade edilmektedir. Özetle narsisistik kişilik bozukluğunun en belirgin özelliklerinden birinin savunmacı biçimde başarılı ve en iyisi olduklarını kendilerine sürekli hayran olunduğunu düşünmeleriyle korudukları bir kendilik algısına sahip olmalarıdır. Kendilerinde kıskançlık duygusu oluşturan kişilere karşı yoğun biçimde değersizleştirici davranışlarda bulundukları ifade edilmektedir (Akhtar, 2009).

Narsisizmde psikanalitik görüşlerden biri, Rosenfeld'in patolojik narsisizm ile ilgili oluşturulan kuramıdır. Bu kuram Melanie Klein' in nesne ilişkileri kuramı ile betimleyici yaklaşım ve kişilik analizini temel alarak oluşturulmuştur. Rosenfeld'e göre narsisistik kişiliğe sahip insanlar kendilik ve nesneleri arasındaki olası bir farklılığı görmezden gelirler. Böylece nesneye yönelik bir bağımlılık geliştirme ihtimalini de yadsımış olurlar. Narsisistik kişilik için bağımlı olma kavramının sevilmeyle beraber aynı zamanda nefret duygusunu da barındırır. O nesneye yönelik ihtiyacı bildirdiğinden hissedilen o nefret duygusunun kıskançlığa dönüşebileceği ifade edilir. Ayrıca hissedilen kıskançlık duygusunun nesne ilişkileri yaklaşımına göre saldırgan dürtülerin ilk belirtisi olduğu söylenmektedir. Özetle, Rosenfeld' e göre narsisistik kişilerin aşırı biçimde idealleştirdikleri kendilik imgeleri vardır ve buna aksi gelen her durumu şiddetli biçimde inkâr ederler (Kernberg, 2008).

Narsisistik kişiliğe ilişkin bir diğer yaklaşım da Kohut' un kendilik psikolojisi yaklaşımıdır. Kohut' a göre bir bebek dünyaya çekirdek kendilik ile (bipolar kendilik olarak da ifade edilen) primitif bir yapıyla gelir. Bebeğin ruhsal gelişimini tamamlayıp olgunlaşabilmesi için öncelikle anne-babası olmak üzere kendinin devamı gibi hissettiği ve algıladığı, ihtiyaçlarının karşılandığını hissettiği bir nesnenin eşlik etmesi gerekmektedir. Kohut bunu "kendiliknesnesi" olarak adlandırır. Bakıcı bebeğe eşlik edemezse, empatik uyumla birincil ve ikincil aynalama ihtiyaçlarını karşılayamazsa gelişimsel bir

duraklama yaşanır. Bipolar kendiliğinin, ilkel grandiyöz kendilik ve ilkel idealize ebeveyn imagosundan oluşan yapısı olgun olmamış olur. Böylece patolojik narsisizmin olduğu ifade edilmektedir (Kohut, 2012; 2015).

Patolojik narsisistik yapının dengede kalabilmesi için etkinleşmiş, idealleştirilmiş ebeveyn imagosu, etkinleştirilmiş büyüklenmeci kendilik yani idealleştirme aktarımı (ikincil aynalama ihtiyacı) ve ayna aktarımı (birincil aynalama ihtiyacı) oluşmaktadır. Çocukluk dönemindeki birincil ve ikincil aynalanma eksikliği, kendiliknesnesi işlevlerinin yetersiz kalması ve bipolar Kendiliğin yeterince olgunlaşmasını sağlayamaması sebebiyle etkinleşmiş halde kalır (Kohut, 2012; 2015).

Kohut a göre iki temel narsisistik kümelenme mevcuttur. Gelişimsel ve dinamik duruma göre bipolar kendiliği oluşturan arkaik büyüklenmecilik ya kendilik teşhirciliğini ya da ideal ebeveyn imagosu etkinleşecektir. Şiddetli bir narsisistik yaralanmaya sahip olan çocuklar, idealleştirilmiş ebeveyn imajını değişmemiş haliyle korurlar (Kohut, 2012; 2015)

Kohut'un terminolojisine göre narsisizm diğer nesne ilişkileri kuramları ve ekollerden farklı biçimde ifade ediliyor. Narsisistik kişilik yapılanmasında psişe de ayrılmış bir dikey yarık ve yatay yarıktan bahsedilir. Dikey yarık; aktif olan narsisistlerde sergilenen çocuksu büyüklenmecilik olarak tarif edilmektedir. Annenin çocuğun yaptıklarını narsisistik olarak kullanmasından kaynaklı gelişimsel olarak olduğu ifade edilmektedir. Yatay yarıkta ise bastırılmış, primitif narsisistik arzu ve isteklerin, çocuğun kabarma isteğinin anne tarafından kabul edilmemesi ve bu taleplerin bastırılması ile ilgili oluşan bir durumdur. Kişi hayatın içinde bakıldığında, özgüven ile ilgili yetersizlik duyguları ve utanç duygularını yaşarken bir yandan da ilkel (narsisistik) kabarma duygularını bastırdığı ifade edilmektedir. Bazı kişilerde ise narsisistik yapılanma görülse de dikey yarık hiç yoktur, yatay yarıkta bastırılmış arkaik büyüklenmeci kendilik bulunur (Kohut, 2015).

Kohut psikanalitik bakış açısına göre hastanın narsisistik bir kişilik yapısının mevcut olduğunu bildiren aktarım kavramlarından bahseder. İlki, idealleştirilmiş bir ebeveynin terapötik açıdan etkinleştiğini gösteren idealleştirme aktarımı kavramıdır. Kişi bu aktarım nesnesi ile yakın olamadığı

durumlarda kendisinin yalnız ve güçsüz olduğu hissine kapılır. Buradan yola çıkarak Kohut, kişinin kendilik nesnelere karşı derin bir bağlılık göstermesinin nedenini psişik yapısında eksik kalmış olan bir boşluğu doldurma isteği olarak açıklar. Hastanın narsisistik dengesi yalnızca kendilik nesnelerinin güncel taklitlerden aldığı ilgisi ve sevgisiyle güven içerisinde olur. Kohut ikinci olarak narsisistik kişiliğe sahip olan hastanın terapi koşulunda büyüklenmeci yanını yeniden yüzeye çıkarma eğiliminde olduğunu söyler. Bu etkinleşme durumunun da ayna aktarımların gelişmesine neden olduğunu ifade eder. Ayna aktarımında etkinleşme durumu kişinin gerileme düzeyine göre farklılaşır. Özetle, Kohut narsisistik kişiliğin, erken dönemde annenin empati kurmada eksik kalışı ile eşlik edememesi ve idealleştirme sürecinin olağan biçimde gerçekleşmemesinden dolayı ortaya çıktığını belirtir (Kernberg, 2008).

Patolojik narsisizm yapısı oluşmuş bazı kişilerin çocukluk psikolojik gelişim sürecinde genellikle aile köklerinde eşlik edemeyen, soğuk, ilgisiz, duygusal bir yanıt alamadıkları, hatta kızgın tavırlarıyla karşılaşmış oldukları ebeveynleri/bakıcıları vardır. Ebeveynler soğuk olmalarına rağmen hoşuna giden davranış, beceri ve özel yeteneklerine karşı aşırı hayranlıkla ilgi göstermişlerdir. Doğal halleriyle kendi olarak kabul göremedikleri bu durumda kabul edilme arzusuyla ilgili ebeveynlerinin ilgi ve hayranlığını alabilmek için çocukluktan itibaren istenileni verme becerilerini geliştirmiştir. (Akhtar, 2009).

Kernberg' e göre narsisistik kişiliğin gelişimi erken dönemdeki gelişimsel bir duraklama ya da saplanmadan kaynaklı olarak meydana gelmez. Erken gelişim döneminde kendilik ve nesne imgesi ayrılmış duruma geldikten sonra ileri düzeyde yaşanan hayal kırıklığı kendilik ve nesne imgelerinin regresyonuna sebep olabilmektedir. Ayrıca Kernberg, narsisistik kişilikte egonun sınırlarının durağanlaşmasıyla gelişim sürecinin bir düzeyinde kendilik ve nesne imgelerinin yeniden kaynaştığını düşündüğünü belirtmektedir (Masterson, 2008).

Masterson' a göre narsisistik kişilik yapısı klinikte gözlemlendiği üzere büyüklenmeci ve teşhirci savunmanın altında derin boşluk, kıskançlık, öfke, zayıflık, yetersizlik, reddedilme duyguları bulunmaktadır. Bilinçdışı büyüklenmeci bu kaçış sebebiyle insanlara eşlik eden, anlayan, empatik bir

tavır mümkün değildir. Ayrıca patolojik narsisistik kişilik yapısındaki kişi fonksiyonel üç alanda fark edilir. Birincisi, yetenekleriyle üretken olmalarına rağmen kendisiyle ve ilişkilerinde derinliğine bir bağlantı ve temas oluşturamaz. Bu sebepten cinsel, insan ilişkileri veya belirsiz kaygı, huzursuzluk, odaklanamama, plansızlık gibi nevrotik şikayetlerden biriyle başvurabilir. İkincisi, Üstte bahsedilen şikayetlerle birlikte mutlaka insan ilişkileriyle ilgili bariz problemleri olur. Üçüncüsü, ego kapasitesi düşük, sınır kişilik seviyesinde dürtüsel olan ve gerçeklikte fonksiyonelliği zayıf olan kişiler olabilirler. Buna ek olarak Meissner, narsisistik kişiliğin dört klinik çeşidini belirtir. Birincisi fallik-narsisistiktir, ikincisi Nobel ödüllü narsisistik, üçüncüsü manipüle edici ve psikopatik olanlar ve sonuncusu da muhtaç, yapışkan ve talepkar olanlar narsisistik kişiler olarak nitelendirilmektedir. Masterson, Meissner tarafından tanımlanan bu dört narsisizm grubuna “tedirgin narsisizm” grubunu ilave etmiştir. “Tedirgin Narsisizm” kavramı daha sonra “Gizli Narsisizm” olarak değiştirilmiştir. Oluşturduğu yeni sınıflamada, patolojik narsisizmi; “Büyükleme (teşhirci) narsisizm”, “Gizli narsisizm”, “Değersizleştirici narsisizm” olarak üç gruba ayırmıştır (Masterson, 2008).

Masterson’ a göre yetişkin patolojik narsisizm, Mahler’ in gelişim kuramına göre en temelde ayrılma-bireyleşme aşamasının uygulama alt evresinde annenin çocuğu yatıştırma kapasitesinin yetersiz kalması, çocuğun genetik özellikleri ve hastalık, ölüm, ayrılık, savaş gibi sebeplerle anneden duygusal ihtiyacını alamaması durumlarından oluşan gelişimsel bir duraklamadır. (Masterson ve Lieberman, 2012). Çevresini yeni yeni keşfetmeye başlayan ve birçok heyecan yaşayan çocuk için, “ayrılma-bireyleşme” döneminin başlamış olduğu “yeniden yakınlaşma” alt evresinde yaşanan kaygı ve depresif duygularıyla tamamen zıttır. Aradaki bu zıtlık o dönemdeki çocuğun hala tümgüçlü olarak algıladığı annesi ile intrapsişik bir kaynaşma durumunda olmasından dolayı meydana gelir. Annenin çocuğuna karşı uygun aynalama tepkilerinde bulunması çocuğun büyükleme hissini dengeleyebilmesi için gerekli olan libidinal desteği oluşturmaktadır. Çocuğun tolere edebileceği düzeyde hayal kırıklığı yaşamış olması, annesiyle bir bütün olmadığını anlamasını sağlar. Ardından gelen diğer gelişim evresinde intrapsişik kendilik ve nesne tasarımlarının ayrışması durumuyla bir bütün

olduklarına yönelik düşüncede bırakılmış olur. Eğer annenin patolojik durumu kendi narsisistik yansımalarına çocuğun da uyum sağlamasını bekleyecek düzeydeyse, o durumda aynalama empatik olmayacaktır. Böylece altta yatan desteklenmemiş kendiliğini korumak için büyüklenmeciliğini olduğu biçimde saklayacaktır. Narsisistik kişilik bozukluğunda büyüklenmeci kendilik ile tümgüçlü nesneyi kaynaştıran duygulanım benzersiz ve özel olduğu hissiyle beraber mükemmel ve hayran olunan biri olduğu yönündedir. Ayrıca yetersiz ve değersiz kendilik ile değersizleştiren nesneyi kaynaştıran duygulanımda terk depresyonudur (Masterson ve Lieberman, 2012).

Masterson'a göre patolojik narsisizmi oluşturan gelişimsel süreçte kendiliği örselenmiş çocuk ya büyüklenme ile narsisistik ilişkide kalacak (grandiöz narsisizm) ya yaralı kendiliğini gizleyip anne-babayı hayranlıkla izleyerek onların güneşiyle narsisistik ilişkide kalacak (kırılgan narsisizm) ya da yaralı kendiliğinin parçalanma-çözülme aşırı kaygısıyla ebeveynlerini aynalamaktan ve idealize etmekten vazgeçecektir (değersizleştirici narsisizm), (Masterson ve Lieberman, 2012).

2.1.1 Kırılgan narsisizm

Kırılgan narsisizm kavramı farklı kuramcılar tarafından farklı isimlerle ifade edilmektedir. Bunlardan bazıları; ince derili narsisizm (Rosenfeld, 1987), gizli narsisizm (Masterson, 2008), açık kırılgan narsisizm (Gersten), duyarlı kırılgan narsisizm (Wink), Mazoşist narsisizm (Cooper) ifadelendirmektedir (akt.Kernberg ve Yeomans, 2011). Rus ve arkadaşları (2008), narsisizmi teşhirci, maling büyüklenmeci, kırılgan narsisizm olarak sınıflandırmışlardır (akt.Clarkin, J. F., Fonagy, P., & Gabbard, G. O. ,2010)

Masterson, kırılgan narsisizmi gizli narsisizm olarak ifade eder. Kırılgan narsisist bireyler, grandiöz narsisistler gibi büyüklenmeciliğini ortaya koyamaz. Narsisistik ihtiyaçlarını doyuracak bir kişi, grup veya kurum üzerinden sağlar. Grandiöz narsisist, kırılgan narsisist ile aynı intrapsişik yapısı olmasına rağmen libidinal yatırımları farklıdır. Grandiöz narsisist, kaynaşmış büyüklenmeci parça kendiliğe libidinal yatırım yaparken; kırılgan narsisist ise kaynaşmış tüm güçlü ebeveyn parça nesne imajına yatırım yapar. Bu sebepten dolayı kırılgan narsisistler, büyüklenmeci kendiliğin aynalanma

ihtiyacını hissetmez. Önemli hissettiği ötekini idealize eder. Ondan övgü almayı ister. Altta yatan derin yaralı duygulardan bu şekilde kaçmış olur (Masterson, 2014).

Kırılğan narsisizm özelliklerine sahip kişilerin kaygı düzeylerinin diğer kişilere oranla daha yüksek olduğu, eleştiriye karşı daha hassas oldukları ve bu sebeple onay ihtiyaçlarının fazla olduğu, kişilerarası ilişkilerde içedönük oldukları ifade edilmektedir (Dickinson ve Pincus, 2003; Gabbard, 1989; Wink, 1991). Kırılğan narsisizm özellikleri sahip olan kişilerin büyüklenmeci narsistik bireylerde olduğu gibi büyüklenmeci düşüncelerinin olmasına rağmen, bu düşüncelerden dolayı utanç duyabilecekleri ve onaylanmama korkusundan dolayı kişilerarası ilişkilerde daha içe dönük olabilecekleri mevcut bilgiler arasındadır (Dickinson ve Pincus, 2003). Büyüklenmeci narsisizm örüntüsüne sahip kişiler dışadönük özellikleri göz önüne alındığında onaylanmamaya karşı hassas olmaları ve öfkelenmeleri beklenen yönde sonuçlar arasındadır (Rodewolt ve Morf, 1998). Kırılğan narsisizmde büyüklenmeci özellikler ise daha içsel olarak yaşandığı için kişiler öz saygısının devamlılığını sağlamak adına çevresindeki insanlardan alacakları onay ihtiyacına daha fazla gereksinim duyabilirler (Zeigler-Hill, ve diğ.,2011). Bu durum, kırılğan narsisistlerin onay bağımlı olmaları, sorumluluktan kaçmaları ve beklentileri karşılayamamaları durumunda onay alamadıklarında kırılma yaşama ile sonuçlanabilir (Eldoğan, 2016).

Kırılğan narsisistler, idealize ettikleri kişilerden her defasında kendisinin ihtiyacı olan, ondan tam istediği gibi karşılık bulacağını hissettiği bir kaynaşma duygusuyla eksiksiz, mükemmel takdir ve beğeni bekledikleri ifade edilmektedir (Masterson, 2012).

Kırılğan narsisizm, sosyal kaygıyı ve yalnızlığı içermektedir. Yalnızlık fanteziyle ilgili yüksek bilişsel kapasiteyle ilgili görülmektedir. Kırılğan narsisizm, sosyal olarak kopuk olma, güvensiz hissetme ve başkalarına bağlı olma gibi özellikler ile açıklanmaktadır Bu kişilik özelliklerine ek olarak kırılğan narsisizm için içe dönük ve kişilerarası ilişkilerde aşırı duyarlılık, öfke, özgüven eksikliği gibi özelliklerle açıklanmaktadır (Lapsley ve Aalsma, 2006; Miller, ve diğ., 2011).

Kırılgan narsisizm özellikleri gösteren bireylerin diğer insanlar tarafından yapılan değerlendirmelere karşı duyarlılık gösterdikleri ifade edilmektedir. Bu duyarlılıkları sebebiyle kırılgan narsisist bireylerin reddedilme durumunda agresif davranışlar sergileme eğiliminin daha yüksek olduğu ifade edilmektedir (Okada, 2010).

Şiddetli narsisistik incinmeye sahip olmuş kişiler çabuk huzursuz olurlar, en ufak şeyden etkilenirler ve kırılırlar. Kırılmaya ve küçük düşmeye karşı yoğun korku ve kaygı yaşarlar (Kohut, 2015).

2.1.2 Kırılgan narsisizm ile ilgili değişkenler

Narsisist kişilerin, erken yaşantılarında ebeveynleri tarafından özellikle duygusal ihtiyaçlarının karşılanmadığı ve bu sebepten dolayı yetişkin yaşlarında diğer kişilerle kurdukları ilişkiler aracılığıyla bu ihtiyaçlarını karşılamaya çalıştıkları ifade edilmektedir (Morf ve Rhodewalt, 2001).

Narsisizmin boyutları arasındaki farklılıkları gösteren çalışmalar bulunmaktadır. Grandiöz narsisizm ile yüksek özgüven ve bağımsız kendilik arasında ilişkili bulunurken, kırılgan narsisizm ile düşük özgüven ve bağımlı kendilik arasında ilişkili bulunmuştur. Ayrıca yüksek düzeyde kırılgan narsisizm özellikleri gösteren kişilerde daha yüksek düzeyde bağlanma anksiyetesi bulunduğu belirtilmektedir (Rohman ve diğ., 2012). Kırılgan narsisizm örüntülerine sahip olan bireylerin depresyon, kaygı, somatizasyon ve obsesif kompulsiyon gibi semptomlar gösterme olasılıklarının daha yüksek olduğu, ayrıca kırılgan narsisizm özellikleri gösteren kişilerin diğer kişilere oranla daha fazla içselleştirme sorunları yaşadıkları bu nedenle olumlu yaşam deneyimlerini yaşama olasılıklarının düşük olduğu belirtilmektedir (Miller ve diğ., 2011; Tritt ve diğ., 2010).

Yapılan araştırmalarda cinsiyet, yaş, eğitim durumu, sosyoekonomik durumu ve anne babalarının eğitim durumu açısından kırılgan narsisistik kişilerin aldıkları puanları farklılaşmadığı belirtilmektedir. Ayrıca kırılgan narsisistik kişilik özelliklerinin kişiler arası bağımlılık eğilimi ile ilişkili olduğu fakat büyüklenmecî narsisistik kişilik özellikleri ile ilişkili olmadığı belirtilmektedir. Kırılgan narsisistik kişilik özellikleri erken dönem çocukluk şemaları ve ebeveynlik biçimleri ile ilişkili oldukları ifade edilmektedir (Hacıoğlu, 2018;

Üzümcü, 2016). Kaygılı bağlanan kişilerin güvenli bağlanma stiline sahip olan bireyler nazaran daha bağımlı ilişki kurma istekleri, partnerlerinin kendilerine olan sevgilerinden sürekli kaygı duyan kişiler oldukları düşünüldüğünde kırılğan narsisizme sahip kişilerin bu bağlanma stilini göstermeleri anlamlı görülmektedir (Hazan ve Shaver, 1987; Levy, 2012).

2.1.3 Narsisistik kişilik bozukluğu

Narsisizmi tanımlayıcı bakış açısıyla değerlendiren DSM-5 kriterlerine bakıldığında yalnızca grandiyöz narsisizmin tanımlandığı görülmektedir. Bu bağlamda “Narsisistik Kişilik Bozukluğu”, DSM-5 de B kümesi kişilik bozuklukları arasında yer almaktadır. Dsm-5 tanı kriterlerine göre yapılan değerlendirmede ifade edilen kriterlerden en az beş tanesi veya daha fazlası, genç yetişkinlik döneminde başlayan ve farklı ortamlarda ortaya çıkan davranışlarda büyüklenme, başkaları tarafından beğenilme ihtiyacı ve empati yapamama ile devam eden bir örüntü olarak tanımlanmaktadır. Söz konusu belirtilerden biri kişinin başarılarını ve yeteneklerini abarttığı büyüklenmeci davranışlarda bulunmasıdır. Diğer bir belirti ise, kişinin sınırsız başarı, güç, zeka hayalleriyle meşgul olmasıdır. Kendisinin özel bir insan olduğuna inanır; bu yönünün de yalnızca onun gibi özel olan insanlar tarafından anlaşılabilirliği düşüncesine sahiptir. Bu belirtilere ek olarak narsistik kişilik bozukluğu tanısı alan kişilerin, çevrelerindeki hemen herkes tarafından beğenilmeye yönelik isteklerinin olduğu belirtilmektedir. Bu sebeple özel bir ilgi ve ayrıcalığı hak ettiklerini hissetmeleri de tanı kriterlerinden biri olarak görülmektedir. Narsisistik kişilik bozukluğu tanısı alan hastaların, kendi çıkarlarına yönelik diğer insanlardan yararlanma gibi düşünce ve davranışlarının olduğu ifade edilmektedir. Diğer insanları anlamaya yönelik empati yapma yeteneklerinin zayıf olduğu ve sık sık kıskançlık duyguları yaşama ve başka insanların da kendilerini kıskandıklarını düşünmek gibi durumların olduğu ifade edilmektedir. Ayrıca diğer insanlara yönelik saygısız tavırları olduğu ve her fırsatta kendilerini beğendiklerini vurgulayan nitelikte davranışlar sergiledikleri tanı kriterleri arasında bulunmaktadır (Amerikan Psikiyatri Birliği, 2013).

Narsisistik kişilik bozukluğu olan bireylerin kendilerine yönelik beden algıları oldukça güzel ve çekici oldukları yönünde olduğu ifade edilmektedir. Hem bedensel hem de ruhsal olarak kendilerini çevrelerindeki insanlardan daha özel hissetmektedirler. Bulundukları ortamlarda, sıklıkla övgü dolu sözler duymayı ve ilginin odağında olmayı beklemektedirler. Her alanda en iyi ve en gözde kişinin kendileri olduğunu düşünürler. Böyle uç noktadaki istek ve beklentilerin karşılanmadığı durumlarda kişi duygusal olarak incinmiş hissedebilir. Narsisistik kişilik bozukluğunun ardında kişinin özsaygısını çevresindeki insanlardan gelen iltifatlar, güzel sözler ve övgülerle koruması ve devam ettirmesi gibi durumlar vardır. Bu sebeple kendilerine yönelik herhangi bir eleştiri ile karşı karşıya kaldıklarında övgülerle beslenen özsaygılarının çöktüğü ve dağıldığı ifade edilmektedir. Narsisistik kişilik bozukluğu olan bireyler çoğu zaman kendilerini olduklarından daha iyi görmek ve çevrelerine karşı kendilerini öyle göstermek için çıkarları doğrultusunda hareket eden insanlardır. Etraflarındaki insanların hissettikleri ve yaşadıklarına karşı empati duyamadıkları bu sebeple sıklıkla çevrelerindeki insanlar tarafından bencil olarak nitelendirildikleri ifade edilmektedir (Öztürk ve Uluşahin, 2016).

2.2 Kişilerarası ilişki kavramı

İnsan doğası gereği diğer insanlarla etkileşim ve iletişim kurmaya ihtiyaç duyar (Soysal, Bodur, İşeri ve Şenol, 2005). Bu sebeple insan ile ilişkili olarak yapılan çalışmalarda insanı bulunduğu bağlam içinde değerlendirmek ve incelemek önemli bulunmaktadır. İnsanın çevresindeki diğer insanlarla bağ kurmaya olan ihtiyacı bebeklik döneminde olduğu gibi yetişkinlik döneminde de kendini göstermektedir. Etkileşim kurmaya yönelik ihtiyaç yaşamın her döneminde insanın en temel ihtiyaçlarından biri olarak görülmektedir (Karaşen, 2017).

İnsan yaşamında önemli bir yere sahip olan kişilerarası ilişki kavramı birden fazla insanın etkileşimi ile oluşan karşılıklı duygusal iletişim ve paylaşım olarak tanımlanmaktadır. Samimiyetin düzeyi ve ilişkinin yoğunluğu kişiden kişiye ve ilişkinin yapısına göre değişkenlik göstermektedir (İmamoğlu ve Aydın, 2009).

Kişilerarası ilişkilerin başlangıcı insan yaşamının ilk günlerinden itibaren öncelikle ebeveynlerle birlikte yaşanmaktadır. Devam eden yıllarda çevremizdeki diğer insanlarla kurulan ilişkilerde ilk ilişki deneyimlerimizin etkisinin önemli belirleyicilerden biri olduğu ifade edilmektedir (Çapan, 2009).

2.2.1 Onay bağımlılık

Kişilerin yaşamlarına ilk başladığı andan itibaren diğer kişilerin bakım ve varlığına ihtiyaç duyduğu belirtilmektedir. Bu ihtiyaç yaşamın ilk yıllarından sonuna kadar devam eden bir ihtiyaçtır. Kişinin kendi bakım ve ihtiyaçlarını karşılayabilecek duruma geldiğinde bu ihtiyacın yaşamın devamı olmaktan çıkması ve form değiştirmesi beklenmektedir. Diğer insanlar kişinin yaşamında vazgeçilemez olmaktan çıkmış artık yaşamı daha anlamlı hale getiren insanlar olarak var olmaya devam etmektedir. Bu sayede bağımlılık, yerini insanlar arasında bağımlılık davranışına bırakmaktadır (İmamoğlu, 2008).

Bireyler arasındaki ilişki örüntülerin oluşmasında kişilerin içinde bulundukları sosyal çevrenin önemli bir rolü olduğu düşünülmektedir. Kişilerin dahil oldukları sosyal çevre, insanların algılama biçimlerini ve iletişim kalıplarını yakından etkilemektedir. İnsanların bulundukları grup içinde yaptıklarının veya düşüncelerinin onaylanması, topluluk tarafından dışlanmadığı ve kabul edildiği hissini sağlamada en etkili yollardan biri olarak değerlendirilmektedir (Bacanlı, 1997; Tajfel ve Turner, 1986).

Kişilerin ilişki oluşturmada ve ilişkiyi sürdürmesinde önemli bir yere sahip olan onay bağımlılık ihtiyacı, kişinin kendisi dışındaki kişilerin isteklerini ve düşüncelerini göz önünde tutarak bir hayat oluşturmaya çalışması şeklinde yorumlanabilmektedir (Karaşar ve Öğülmüş, 2016).

Onay bağımlılık, kurulan ilişkilerde kültürel özellikler dışında kişinin hayatının hemen her alanında kendisi dışındaki diğerlerinin sahip oldukları düşüncelerin ön planda tutulduğu bir durumu ifade etmektedir. Bu durumda kişi, ben ve başkaları konusunda kendini var olmayan derecede düşünerek bireyselliğini diğerlerinin eline teslim etmiş gibi görünebilmektedir. Bu durumda onay bağımlılık sağlıklı kurulan bir yaklaşım olarak ifade edilebilir. Kişiler kendilerinden ziyade diğerlerine önem vermekte ve bağımsız olarak hareket edememektedir (İmamoğlu ve Aydın, 2009).

Kişilerarası bağıllık olarak da ifade edilen onay bağımlılık çevresindeki kişilerin onayını ihtiyaç duyma, alacağı kararlarda tek başına hareket edememe gibi ifadeleri içermektedir. Bu ifadeler kurulan ilişkilerdeki bağımlılığa işaret etmektedir. Bu aşamada birbirine karıştırılmaması gereken bağımlılık ve bağıllık kavramları ortaya çıkmaktadır (İmamoğlu, 2008).

Kişilerarası ilişkiler kapsamında değerlendirilen kavramlardan biri onaylanma kavramıdır. Onaylanma, diğer bir insan tarafından gerçekleşmesi nedeniyle kişilerarası ilişkiyi içermektedir (Karaşen, 2017). İnsanın etkileşime ihtiyaç duyan bir yapısının olmasıyla beraber onaylanmaya duyduğu ihtiyaç da beraberinde görülmektedir. Bazı insanların onaylanma ihtiyacı yaşamları boyunca sürekli ve hemen her konuda görülebilmektedir. Aşırı düzeyde olması halinde kişinin yaşamının diğerlerine bağımlı hale geldiği anlaşılmaktadır (Erol, 2015). Onay bağımlılık kavramının önemli kriterlerinden biri kişinin yaşamındaki işlevselliğini ne miktarda etkilediğidir (Bebek, 2012). Onay bağımlılığın kişinin yaşamındaki işlevselliğini etkilemesinin ardındaki neden, kişinin kendi benliğini yok sayması ve önemli gördüğü diğer kişinin isteği ve düşüncesine göre davranış göstermesidir (İmamoğlu ve Aydın, 2009).

2.2.2 Empati kavramı

Kişilerarası ilişkiler kapsamında değerlendirilen önemli kavramlardan bir diğeri de empati kavramıdır (Karaşen, 2017). Empati kavramı Rogers tarafından “ kişinin kendisini karşısındakinin yerine koyarak onun duygu ve düşüncelerini doğru olarak anlaması, onun hissettiklerini hissetmesi ve bu durumu ona iletmesi süreci” olarak tanımlanmaktadır. Zihinsel ve duygusal yönüyle öne çıkan bir kavram olması nedeniyle kişilerarası ilişkilerde önemli bir yere sahip olmaktadır (Akt. İmamoğlu ve Aydın, 2009). Sağlıklı ve başarılı bir kişilerarası ilişkide empati becerisinin rolü önemli görülmektedir (Yüksel, 2004). Empati keşfetme dikkatliliği ile karşısındakinin iç dünyasının ruh hallerini, hislerini düşüncelerini davranışlarını ve fantezilerini algılamaya çalışmak olarak ifade edilir. Empatinin gelişmesi anne ve bebek ilişkisinde tekrar tekrar ve devamlı göz teması seslenişlerle karşılıklı yaşanan keyifli, canlı, alış verişle oluşur. (Lichtenberg, 2016)

2.2.3 Duygu farkındalığı

İnsanlar, diğer insanlar ile olan ilişkilerini başlatırken ve sürdürürken kendi duygu durumuna göre ilişkilerini yönlendirmektedirler. Dolayısıyla ilişkisinin gelişmesi ve yapısı kişilerin duyguları ve duygu farkındalıkları tarafından belirlenmektedir (İmamoğlu ve Aydın, 2009). Duygu, Türk Dil Kurumu tarafından “belirli bir nesne, olay ya da bireyler tarafından insanın iç dünyasında oluşturulan izlenim, duyularla algılama ve his” olarak tanımlanmaktadır (<http://www.tdk.gov.tr>).

Duygu farkındalığını kişinin kendilik ve duygulanım yapısının entegre olup olgunlaşması ile alakalıdır. Bakıcı tarafında sağlanmış güvenilir duygusal eşlik ediş, yatıştırma davranışları, kişinin kendiliğinin olgunlaşmasını ve duygu durumlarının bütünleştirilmesinde kritik bir önem taşımaktadır. İdealize edilmiş bakıcıdan (anne ve baba) hissedilmiş güç, güven, sakinlik mirasları ile kaygı, kırıma ve üzüntü gibi ortaya çıkan duyguların entegre edilmesini ve normalleşmesini sağlar. Böylece kişide çeşitli duygularının bütünleştirilmesi, özsaygının ve kendinden emin bir azim oluşmasını sağlar. (Storolow ve diğ.,2013)

Kendiliknesnesinin ana fonksiyonu çocuğun duygulanım ve kendilik yapısının entegre olmasının sağlanması,olgunlaşması ile ilgilidir.Ebeveyn duygusal bir empatik eşlik edebildiğinde çocuğun oluşan duygusal durumlarını farklılaştırma,sentezleme,değiştirme ve düşünce ile ifade etme kapasiteleri gelişmektedir.Anne,baba kendilik nesnesi olarak çocuğunun duygularına tutarlı uyumlu bir eşlik edemediğinde ise çocukta oluşan kırılgan kendilik yapısının parçalanmasını önlemek için duygular yadsınır,Duygulara karşı yapılan savunmalar zorunlu olur.(Storolow ve ark.,2013)

Bireylerin kendilerine dair duygularını anlamakta, onları ifade etmekte problem yaşamaları duygu farkındalıklarının yeterince gelişmediğinin göstergesi olarak görülmektedir. Literatür çalışmaları incelendiğinde ülkemizde yapılan çalışmalarda duygusal zeka, kişilerarası ilişki kavramları empati ve duygu farkındalığı kavramları ile ilişkili olarak incelendiği görülmektedir (Çıplak ve Atıcı, 2016). Duygu farkındalığın artırılması duygular üzerine düşünmek değil psikoterapistin empatik eşliğinde bilinçdışı

kaçılan acı verici duygulara ulaşp, içinde kalabilmek, hissetmek, kabul etmek ile oluşmaktadır (Tekneci, 2016).

2.2.4 Başkalarına güven

Başkalarına güven kavramı, Türk Dil Kurumuna göre “şüphe duymadan inanma duygusu” olarak tanımlanmaktadır(<http://www.tdk.gov.tr>).Başkalarına güven duygusu kişinin bebeklik döneminde kendisine bakım veren ile kurulan ilişkisi üzerinden belirlenmektedir. Bebeklik ve çocukluk döneminde ebeveyn ile kurulan güvenli bağlanma ilişkisi yetişkinlik döneminde başkalarına güven duygusunun temelini oluşturduğu ifade edilmektedir (Karaşen, 2017). Ebeveyni ile ilişkisinde güvensiz bağlanma deneyimine sahip çocukların, yetişkinlik sürecinde kişilerarası ilişkilerinde uyum problemi yaşayan bireyler oldukları ifade edilmektedir (Çapan, 2009). Kişilerarası ilişkilerdeki güven duygusuyla birlikte davranış, tutum ve beklentiler belirlenir (Asuna kutlu, 2002). Bireyin, kişilerarası ilişkilerinin iyi olması temelde kişinin kendine olan güveni ve diğer insanlara duyduğu güvenle yakından ilişkili olduğu görülmektedir (Erözkan, 2009).

2.3 Reddedilme duyarlılığı

Reddedilme duyarlılığı, öncelikli olarak reddedilen kişilerin işlevsel olmayan tepkiler vermeye ne derece yatkın olduklarını açıklamaktadır (Pietrzak, ve diğ, 2005). Reddedilmeye karşı aşırı hassas olan kişilerin yüksek derecede kaygı yaşadıkları ve beklenti anksiyetesi yaşadıkları ifade edilmektedir. Kişiler reddedilmeye karşı beklenti içinde olduklarından dolayı bu duruma yönelik ipuçlarını daha hızlı algıladıkları ve diğer kişilerden daha fazla olumsuz olarak etkilendikleri belirtilmektedir. Diğer taraftan reddedilmeye karşı aşırı duyarlı olmayan işler diğer insanların kendilerini kabullenecekleri düşüncesine dayanarak kişilerarası ilişkilerde endişe yaşamazlar (Downey ve Feldman, 1996).

Reddedilme duyarlılığı iki varsayımla açıklanmaktadır. Birincisi, kabul-ret yani insanların yaşamlarına devam edebilmesi için diğer kişilere ihtiyaç duyduğudur. Kişilerarası ilişkiler bireylerin iyi oluşları üzerinde etkilidir. Bu sebepten ötürü sosyal ilişkilerin olmaması durumunda kişinin yaşamı tehlike

içine girmektedir. Dolayısıyla kabulün elde edilmesi ve reddedilmekten kaçınma önemli görülmektedir. İkinci ise, reddedilme duyarlılığının, biopsikososyal geçmişimizin bir sonucu olduğu yani, yaşam içinde elde ettiğimiz deneyimlerimizle, kabul edilme veya reddedilmeyi beklentisi içinde oluruz. Ayrıca kişilerin başkaları tarafından kabul görme ihtiyacının doğuştan beri var olduğu, farklılığın bu ihtiyacı ve reddedilmenin nasıl algılandığı konusundan kaynaklandığı ifade edilmektedir (Romero-Canyas ve diğ.,2010).

Reddedilme duyarlılığının, kişilerarası ilişkilerde önemli olmakla birlikte ayrıca romantik ilişkilerde etkisinin daha çok hissedilebileceği, bu durumda reddedilme duyarlılığına sahip olan kişilerin daha çok ruhsal bozukluk yaşayabileceği, sessizleşebileceği ve yakın ilişkiden geri çekilebileceği ifade edilmektedir. Bu durumun diğer ucunda ise bazı kişilerin içe kapanmaya karşın daha düşmanca tavır sergileyebilecekleri ve kendini ilişkide zorla kabul ettirmeye yönelik davranış kalıpları gösterebileceği belirtilmektedir (Özen ve Güneri, 2018).

Reddedilme duyarlılığı ile ilgili değişkenlere bakıldığında bağlanma stillerinin var olduğu, güvensiz bağlanma stili ile reddedilme duyarlılığı arasında pozitif bir ilişki olduğu, güvenli bağlanma ile negatif bir ilişki olduğu ifade edilmektedir (Özen ve Güneri, 2018; Erözkan, 2009). Diğer bir değişken olarak ebeveynlik tutumları da gösterilebilir. Otoriter ebeveyn olarak değerlendirilen kişilerin çocuklarının reddedilme duyarlılığı düzeyinin ebeveynleri demokratik olarak değerlendirilen kişilerin çocuklarına oranla daha yüksek düzeyde bulunduğu ifade edilmektedir (Erözkan, 2004; Çardak, ve diğ., 2012).

Narsisizm ve reddedilme duyarlılığına yönelik araştırmalarda, büyüklenmeci narsisizm özelliklerine sahip kişilerin reddedilmeye karşı daha az olumsuz duygu içinde oldukları buna karşın kırılgan narsisti kişilerin reddedilmeye karşı daha hassas oldukları ifade edilmektedir (Atlas ve Them, 2008). Kırılgan narsisizm özelliklerine sahip kişilerin, aşırı hassas, eleştiriye duyarlı ve olumsuzlukları kişiselleştiren davranışlara sahip olduğu, kırılgan narsisizm ve reddedilme duyarlılığı aralarında olumlu yönde bir ilişki olduğu söylenmektedir (Elibol ve Tok, 2019; Levy, 2012;).

3. BÖLÜM

YÖNTEM

3.1 Araştırmanın modeli

Bu araştırma kırılğan narsisizm ile onay bağımlılık ilişkisinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkinin incelenmesine yönelik ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. Zaman ve yöntem açısından kısa sürede yapılan bir çalışmadır bu nedenle araştırmanın modeli kesitsel desendir.

3.2 Evren ve örneklem

Araştırmada seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden kolayda örnekleme belirlenmiştir. Bu kapsamda araştırmanın evrenini İstanbul'da yaşayan ve okuyan üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklem, İstanbul'da özel bir üniversitede eğitim görmekte olan 351 öğrenciden oluşmaktadır. Örneklemi oluşturan kişiler 18-25 yaş aralığındaki kişilerden seçilmiştir.

3.3 Veri toplama araçları

3.3.1 Kişisel bilgi formu

Katılımcıların demografik özelliklerinin belirlenmesi ve çalışmanın bağımlı değişkenleri ile ilişkisinin incelenmesi amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Cinsiyet, yaş, bölüm, gelir durumu, anne-baba eğitim düzeyi, anne-baba çalışma durumu vb. 13 sorudan oluşmaktadır.

3.3.2 Kırılğan Narsisizm Ölçeği (KNÖ)

Aşırı Duyarlı Narsisizm Ölçeği (KNÖ), Hendin ve Cheek (1997) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeği kısa (8 madde) ve uzun (10 madde) formu bulunmaktadır. Maddeler 5li Likert tipinde değerlendirilmektedir. Uzun formdan en yüksek 50 puan alınırken, kısa formda en yüksek 40 puan alınmaktadır. Yüksek puan kişideki kırılğan narsisizm düzeyinin yüksekliğine işaret etmektedir. Ölçeğin orijinal formunun Cronbach Alfa değerinin 0,62 ile 0,75 arasında bulunmuştur (Hendin ve Cheek, 1997). Türkçe formu için geçerlik ve güvenirlik çalışmaları Şengül ve arkadaşları (2015) tarafından yapılmış ve Cronbach Alfa değeri 0,66 olarak hesaplanmıştır.

3.3.3 Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeği (KİBÖ)

İmamoğlu ve Aydın (2009) tarafından geliştirilen Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeği 53 maddeden oluşmaktadır. “1-Hiç tanımlamıyor”, “2-Çok az tanımlıyor”, “3-Kısmen Tanımlıyor”, “4-Oldukça Tanımlıyor”, “5-Tamamen Tanımlıyor” olmak üzere 5’li likert tipi ölçektir. Ölçek 4 faktörden oluşmaktadır. Birinci faktör Onay Bağımlılık Faktörü, ikinci faktör Empati Faktörü, üçüncü faktör Duygu Farkındalığı Faktörü, dördüncü faktör ise Başkalarına Güven Faktörü’dür. Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeği güvenirlik analizi sonucuna göre Cronbach Alfa iç tutarlık güvenirlik katsayısının 0,78 ile 0,85 arasında olduğu ifade edilmektedir.

3.3.4 Kendiliknesnesi İhtiyaçları Envanteri (KİE)

KİE kendiliknesnesi ihtiyaçları teorisine dayanarak 2005 yılında geliştirilmiştir. 38 maddeden oluşan ölçek 7 likert olarak düzenlenmiştir. Ölçek beş alt ölçekten oluşmaktadır. Bu alt ölçekler, aynalanmaya yaklaşma ihtiyacı (6 madde), idealizasyona yaklaşma ihtiyacı (7 madde), ve ikizliğe yaklaşma ihtiyacı (8 madde) ile kendiliknesnesinden kaçınma ihtiyacının alt boyutları olarak aynalanmadan kaçınma ihtiyacı (6 madde) ve İdealizasyondan /ikizlikten kaçınma ihtiyacı (11 madde) boyutlarından oluşmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlık katsayılarını kat sayısı 0,79 ve 0,91 arasında bulunmuştur. Güvenirlik katsayıları ise 0,84 ile 0,87 arasında bulunmuştur (Yurduşen ve Gençöz, 2018).

3.3.5 Reddedilme Duyarlılığı Ölçeği (RDÖ)

RDÖ, Downey ve Feldman (1996) tarafından geliştirilmiştir ve dilimize 2017 yılında Köse ve arkadaşları tarafından uyarlanmıştır. Ölçek 18 maddeden ve 6'lı likert olarak oluşturulmuştur. Ölçekte kişiler hem karşılaştıkları durum karşısındaki kaygı derecelerini hem de bu durumda kabul edilme beklentilerini değerlendirirler. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısını 0,83 ve test-tekrar test güvenirliği ise 0,78 ile 0,83 olarak bulmuşlardır.

3.4 Verilerin analizi

Elde edilen verilerin analizi SPSS 20.0 versiyonu ile yapılmıştır. Verilerin analizinde betimleyici istatistik yapılarak analize başlanmıştır. Güvenirlik analizine yer verilmesinin ardından normallik testi ile verilerin normal dağılım gösterme durumu incelenmiştir. Verilerin analizinde normal dağılım varsayımı, ortalama, mod ve medyan değerlerinin birbirine yakın olmasına ve eğiklik/basıklık değerlerinin ± 1 sınırları içinde 0'a yakın olmasına göre değerlendirilerek, puanların normal dağılım sergilediği görülmüştür. Ardından korelasyon analizi, t-testi analizi ve regresyon analizi uygulanmıştır.

4. BÖLÜM

BULGULAR

Demografik değişkenlerin betimleyici istatistik bulguları Tablo 1’de verilmiştir:

Tablo 1.

Örneklem grubunun sosyo-demografik bilgileri

Değişkenler		n	%
Cinsiyet	Kadın	313	89,2
	Erkek	37	10,5
Yaş	19 yaş ve altı	95	27,1
	20 yaş	112	31,9
	21 yaş ve üzeri	143	40,7
Gelir Durumu	Kötü	14	4,0
	Orta	248	70,7
	İyi	71	20,2
Nerede Yaşıyor	Aile ile birlikte	256	72,9
	Yurtta veya yalnız	93	26,5
Ebeveynlerin Evlilik Durumu	Evli	323	92,2
	Boşanmış ve Dul	24	6,8
Anne Eğitim Düzeyi	İlkokul ve Altı	147	41,9
	Ortaokul-Lise	165	47,0
	Üniversite ve Üstü	33	9,4
Baba Eğitim Düzeyi	İlkokul ve Altı	100	28,5
	Ortaokul-Lise	184	52,4
	Üniversite ve Üstü	65	18,5
Anne Çalışma	Evet	82	23,4
	Hayır	269	76,6
Baba Çalışma	Evet	304	86,6
	Hayır	44	12,5

Araştırma kapsamında toplam 351 üniversite öğrencisine ulaşılmıştır. Öğrencilerin 313’ü (%89,2) kadın, 37’si (%10,5) erkektir. Katılımcılar arasında 19 yaş ve altı grubunda olan 95 (%27,1), 20 yaş grubunda olan 112 (%31,9), 21 yaş ve üzeri grubunda olan 143 (%40,7) kişi bulunmaktadır. Katılımcıların 14’ ü (%4) gelir durumunu kötü, 248’i (%70,7) orta, 71’i (%20,2) iyi olarak değerlendirmektedir. Katılımcıların 256’sı (72,9) ailesi ile birlikte, 93’ü (%26,5) yurtta veya yalnız yaşamaktadır. Katılımcıların ebeveynlerinin

evlilik durumuna bakıldığında 323'ünün (%92,2) ebeveyninin evli olduğu, 24'ünün (%6,8) ebeveyninin boşanmış veya dul olduğu görülmektedir. Katılımcıların annelerinin 147'si (%41,9) okuryazar olmayan, okuryazar olan veya ilkokul mezunu olan kişilerdir. Katılımcıların annelerinin 165'i (%47) ortaokul veya lise, 33'ü (%9,4) üniversite, yüksek lisans veya doktora mezunudur. Katılımcıların babalarının 100'ü (%28,5) okuryazar olmayan, okuryazar olan veya ilkokul mezunu olan kişilerdir. Katılımcıların babalarının 184'ü (%52,4) ortaokul veya lise, 65'i (%18,5) üniversite, yüksek lisans veya doktora mezunudur. Katılımcıların 82'sinin (%23,4) annesinin çalıştığı, 269'unun (%76,6) çalışmadığı görülmektedir. Katılımcıların 304'ünün (%86,6) babasının çalıştığı, 44'ünün (%12,5) babasının çalışmadığı görülmektedir.

Tablo 2.

Yaş değişkeni için betimleyici istatistik tablosu

Değişkenler	n	En Küçük Değer	En Büyük Değer	$\bar{x}$	S
Yaş	350	18	25	20,41	1,492

Çalışmaya katılan 350 kişinin yaşı 18 ile 25 arasında ($\bar{x}= 20,41\pm 1,492$) olduğu görülmüştür (Tablo 2).

Tablo 3.

Çalışmada kullanılan ölçeklerin toplam puanlarının betimleyici istatistik tablosu

Değişkenler	En Küçük Değer	En Büyük Değer	$\bar{x}$	s
Kırılgan Narsisizm Ölçeği Toplam Puanı	10	35	21,79	4,054
KİBÖ Onay Bağımlılık Alt Boyutu Toplam Puanı	20	74	42,63	9,300
KİBÖ Empati Alt Boyutu Toplam Puanı	14	45	34,85	5,238
KİBÖ Başkalarına Güven Alt Boyutu Toplam Puanı	25	69	47,47	8,437
KİBÖ Duygu Farkındalığı Alt Boyutu Toplam Puanı	24	69	46,58	8,592
KİE Aynalanma, İdealizasyon ve İkizliğe Yaklaşma İhtiyacı Faktörü Toplam Puanı	28	134	90,48	17,138
KİE İdealizasyondan ve İkizlikten Kaçınma İhtiyacı Faktörü Toplam Puanı	7	62	29,45	11,263
KİE Aynalanmadan Kaçınma İhtiyacı Faktörü Toplam Puanı	4	42	22,22	6,785
Reddedilme Duyarlılığı Ölçeği Toplam Puanı	1	21,83	8,33	3,231

Araştırmaya katılan 351 öğrencinin, Kırılgan Narsisizm Ölçeği toplam puan ortalaması 21,79 olarak hesaplanmıştır. Katılımcıların bu ölçekten aldığı en düşük puan 10, en yüksek puan 35'tir (Tablo 3).

KİBÖ Onay Bağımlılık Alt Boyutu toplam puan ortalaması 42,63 olarak hesaplanmıştır. Katılımcıların bu alt boyuttan aldığı en düşük puan 20, en yüksek puan 74'tir. KİBÖ Empati Alt Boyutu toplam puan ortalaması 34,85 olarak hesaplanmıştır. Katılımcıların bu ölçekten aldığı en düşük puan 14, en yüksek puan 45'tir. KİBÖ Başkalarına Güven Alt Boyutu toplam puan ortalaması 47,47 olarak hesaplanmıştır. Katılımcıların bu ölçekten aldığı en düşük puan 25, en yüksek puan 69'dur. KİBÖ Duygu Farkındalığı Alt Boyutu toplam puan ortalaması 46,58 olarak hesaplanmıştır. Katılımcıların bu ölçekten aldığı en düşük puan 24, en yüksek puan 69'dur (Tablo 3).

KİE Aynalanma, İdealizasyon ve İkizliğe Yaklaşma İhtiyacı Faktörü toplam puan ortalaması 90,48 olarak hesaplanmıştır. Katılımcıların bu ölçekten aldığı en düşük puan 28, en yüksek puan 134'tür. KİE İdealizasyondan ve İkizlikten Kaçınma İhtiyacı Faktörü toplam puan ortalaması 29,45 olarak hesaplanmıştır. Katılımcıların bu ölçekten aldığı en düşük puan 7, en yüksek puan 62'dir. KİE Aynalanmadan Kaçınma İhtiyacı Faktörü toplam puan ortalaması 22,22 olarak hesaplanmıştır. Katılımcıların bu ölçekten aldığı en düşük puan 4, en yüksek puan 42'dir (Tablo 3).

Reddedilme Duyarlılığı Ölçeği toplam puan ortalaması 8,33 olarak hesaplanmıştır. Katılımcıların bu ölçekten aldığı en düşük puan 1, en yüksek puan 21,83'dir (Tablo 3).

Tablo 4.

Çalışmada kullanılan ölçeklerin güvenirlik analizi sonuçları

Değişkenler	n	K	Alfa
Kırılgan Narsisizm Ölçeği	348	8	0,427
Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeği Onay Bağımlılık Alt Boyutu	316	15	0,832
Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeği Empati Alt Boyutu	324	9	0,707
Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeği Başkalarına Güven Alt Boyutu	327	15	0,776
Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeği Duygu Farkındalığı Alt Boyutu	301	14	0,790
Kendiliknesnesi İhtiyaçları Envanteri Aynalanma, İdealizasyon ve İkizliğe Yaklaşma İhtiyacı Faktörü	324	21	0,829
Kendiliknesnesi İhtiyaçları Envanteri İdealizasyondan ve İkizlikten Kaçınma İhtiyacı Faktörü	334	11	0,842
Kendiliknesnesi İhtiyaçları Envanteri Aynalanmadan Kaçınma İhtiyacı Faktörü	334	6	0,718
Reddedilme Duyarlılığı Ölçeği	320	36	0,815

Çalışmada kullanılan ölçekler için yapılan güvenirlik analizi sonuçlarına göre Kırılgan Narsisizm Ölçeği'nin 348 kişi üzerinden 8 maddelik hesaplanan iç tutarlılık katsayısı 0,427'tir (Tablo 4).

Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeği Onay Bağımlılık Alt Boyutu'nun 316 kişi üzerinden 15 maddelik hesaplanan iç tutarlılık katsayısı 0,832'dir. Kişilerarası

İlişki Boyutları Ölçeği Empati Alt Boyutu'nun 324 kişi üzerinden 9 maddelik hesaplanan iç tutarlılık katsayısı 0,707'dir. Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeği Başkalarına Güven Alt Boyutu'nun 327 kişi üzerinden 15 maddelik hesaplanan iç tutarlılık katsayısı 0,776'dır. Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeği Duygu Farkındalığı Alt Boyutu'nun 301 kişi üzerinden 14 maddelik hesaplanan iç tutarlılık katsayısı 0,790'dır (Tablo 4).

Kendiliknesnesi İhtiyaçları Envanteri Aynalanma, İdealizasyon ve İkizliğe Yaklaşma İhtiyacı Faktörü'nün 334 kişi üzerinden 21 maddelik hesaplanan iç tutarlılık katsayısı 0,829'dur.

Kendiliknesnesi İhtiyaçları Envanteri İdealizasyondan ve İkizlikten Kaçınma İhtiyacı Faktörü'nün 334 kişi üzerinden 11 maddelik hesaplanan iç tutarlılık katsayısı 0,842'dir. Kendiliknesnesi İhtiyaçları Envanteri Aynalanmadan Kaçınma İhtiyacı Faktörü'nün 334 kişi üzerinden 6 maddelik hesaplanan iç tutarlılık katsayısı 0,718'dir (Tablo 4).

Reddedilme Duyarlılığı Ölçeği'nin 320 kişi üzerinden 36 maddelik hesaplanan iç tutarlılık katsayısı 0,815'dir (Tablo 4).

Tablo 5.*Normallik Varsayımları*

n=351	Mod	Medyan	Ortalama	Swekness	Kurtosis
KNÖ Toplam Puanı	22	22	21,79	-0,189	0,209
KİBÖ Onay Bağımlılık Alt Boyutu Toplam Puanı	37	43	42,63	-0,001	-0,146
KİBÖ Empati Alt Boyutu Toplam Puanı	35	35	34,85	-0,366	0,157
KİBÖ Başkalarına Güven Alt Boyutu Toplam Puanı	45	47	47,47	0,006	-0,170
KİBÖ Duygu Farkındalığı Alt Boyutu Toplam Puanı	44	46	46,58	0,080	-0,328
KİE Aynalanma, İdealizasyon ve İkizliğe Yaklaşma İhtiyacı Faktörü Toplam Puanı	95	90	90,48	-0,200	0,199
KİE İdealizasyondan ve İkizlikten Kaçınma İhtiyacı Faktörü Toplam Puanı	25	28	29,45	0,500	-0,214
KİE Aynalanmadan Kaçınma İhtiyacı Faktörü Toplam Puanı	21	22	22,22	0,167	0,192
RDÖ Toplam Puanı	8,28	8,17	8,34	0,438	0,374

Verilerin analizinde normal dağılım varsayımı, ortalama, mod ve medyan değerlerinin birbirine yakın olmasına ve eğiklik/basıklık değerlerinin ± 1 sınırları içinde 0'a yakın olmasına göre değerlendirilerek, puanların normal dağılım sergilediği görülmüştür (Tablo 5).

Tablo 6.*Ölçek toplam puanları arası korelasyon katsayıları*

(n=351)	1	2	3	4	5	6	7	8
1-KNÖ Toplam Puanı								
2-KİBÖ Onay								
Bağımlılık Alt Boyutu	0,401***							
Toplam Puanı								
3-KİBÖ Empati Alt								
Boyutu Toplam Puanı	-0,150**	0,028						
4-KİBÖ Başkalarına								
Güven Alt Boyutu	-0,391***	-0,353***	0,268***					
Toplam Puanı								
5-KİBÖ Duygu								
Farkındalığı Alt Boyutu	-0,403***	-0,461***	0,318***	0,582***				
Toplam Puanı								
6-KİE Aynalanma,								
İdealizasyon ve İkizliğe								
Yaklaşma İhtiyacı	0,271***	0,502***	0,250***	-0,168**	-0,159**			
Faktörü Toplam Puanı								
7-KİE İdealizasyondan								
ve İkizlikten Kaçınma								
İhtiyacı Faktörü Toplam	0,328***	0,256***	-0,407***	-	0,379***	-0,446***	0,046	
Puanı								
8-KİE Aynalanmadan								
Kaçınma İhtiyacı	-0,063	-0,294***	-0,232***	-0,134*	-0,046	-0,206***	0,373***	
Faktörü Toplam Puanı								
9-RDÖ Toplam Puanı	0,227***	0,308***	-0,235***	-0,191**	-0,227***	0,021	0,284***	0,033

*p<0,05; **p<0,01; ***p<0,001

Araştırmada kullanılan ölçek toplam puanları arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla ölçek toplam puanları arası korelasyon analizi yapılmıştır. Yapılan pearson korelasyon analizi sonuçları sırasıyla sunulmaktadır. Kırılgan Narsisizm Ölçeği ve KİBÖ Onay Bağımlılık Alt Boyutu toplam puanları arasında pozitif yönde $r=0,401$ ($p<0,001$) orta düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır. Kırılgan Narsisizm Ölçeği ve KİBÖ Empati Alt Boyutu toplam puanları arasında negatif yönde $r=-0,150$ ($p<0,01$) zayıf düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır. Kırılgan Narsisizm Ölçeği ve KİBÖ Başkalarına Güven Alt Boyutu toplam puanları arasında negatif yönde $r=-0,391$ ($p<0,001$) orta düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır. Kırılgan Narsisizm Ölçeği ve KİBÖ Duygu Farkındalığı Alt Boyutu toplam puanları arasında negatif yönde $r=-0,403$ ($p<0,001$) orta düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır. Kırılgan Narsisizm Ölçeği ve KİE Aynalanma, İdealizasyon ve İkizliğe Yaklaşma İhtiyacı Faktörü toplam puanları arasında

pozitif yönde $r=0,271$ ($p<0,001$) zayıf düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır. Kırılğan Narsisizm Ölçeği ve KİE İdealizasyondan ve İkizlikten Kaçınma İhtiyacı Faktörü toplam puanları arasında pozitif yönde $r=0,328$ ($p<0,001$) orta düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır. Kırılğan Narsisizm Ölçeği ve RDÖ toplam puanları arasında pozitif yönde $r=0,227$ ($p<0,001$) zayıf düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır (Tablo 6).

KİBÖ Onay Bağımlılık Alt Boyutu ve Başkalarına Güven alt boyutu toplam puanları arasında negatif yönde $r=-0,353$ ($p<0,001$) orta düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır. KİBÖ Onay Bağımlılık Alt Boyutu ve Duygu Farkındalığı alt boyutu toplam puanları arasında negatif yönde $r=-0,461$ ($p<0,001$) orta düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır. KİBÖ Onay Bağımlılık Alt Boyutu ve KİE Aynalanma, İdealizasyon ve İkizliğe Yaklaşma İhtiyacı Faktörü toplam puanları arasında pozitif yönde $r=0,502$ ($p<0,001$) orta düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır. KİE Onay Bağımlılık Alt Boyutu ve KİE İdealizasyondan ve İkizlikten Kaçınma İhtiyacı Faktörü toplam puanları arasında pozitif yönde $r=0,256$ ($p<0,001$) zayıf düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır. KİBÖ Onay Bağımlılık Alt Boyutu ve KİE Aynalanmadan Kaçınma İhtiyacı Faktörü toplam puanları arasında negatif yönde $r=-0,294$ ($p<0,001$) zayıf düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır. KİBÖ Onay Bağımlılık Alt Boyutu ve RDÖ toplam puanları arasında pozitif yönde $r=0,308$ ($p<0,001$) orta düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır (Tablo 6).

KİBÖ Empati Alt Boyutu ve Başkalarına Güven alt boyutu toplam puanları arasında pozitif yönde $r=0,268$ ($p<0,001$) zayıf düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır. KİBÖ Empati Alt Boyutu ve Duygu Farkındalığı alt boyutu toplam puanları arasında pozitif yönde $r=0,318$ ($p<0,001$) orta düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır. KİBÖ Empati Alt Boyutu ve KİE Aynalanma, İdealizasyon ve İkizliğe Yaklaşma İhtiyacı Faktörü toplam puanları arasında pozitif yönde $r=0,250$ ($p<0,001$) zayıf düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır. KİBÖ Empati Alt Boyutu ve KİE İdealizasyondan ve İkizlikten Kaçınma İhtiyacı Faktörü toplam puanları arasında negatif yönde $r=-0,407$ ($p<0,001$) orta düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır. KİBÖ Empati Alt Boyutu ve KİE Aynalanmadan

Kaçınma İhtiyacı Faktörü toplam puanları arasında negatif yönde $r=-0,232$ ($p<0,001$) zayıf düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır. KİBÖ Empati Alt Boyutu ve RDÖ toplam puanları arasında negatif yönde $r=-0,235$ ($p<0,001$) zayıf düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır (Tablo 6).

KİBÖ Başkalarına Güven alt boyutu ve Duygu Farkındalığı alt boyutu toplam puanları arasında pozitif yönde $r=0,582$ ($p<0,001$) orta düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır. KİBÖ Başkalarına Güven alt boyutu ve KİE Aynalanma, İdealizasyon ve İkizliğe Yaklaşma İhtiyacı Faktörü toplam puanları arasında negatif yönde $r=-0,168$ ($p<0,01$) zayıf düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır. KİBÖ Başkalarına Güven alt boyutu ve KİE İdealizasyondan ve İkizlikten Kaçınma İhtiyacı Faktörü toplam puanları arasında negatif yönde $r=-0,379$ ($p<0,001$) orta düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır. KİBÖ Başkalarına Güven alt boyutu ve KİE Aynalanmadan Kaçınma İhtiyacı Faktörü toplam puanları arasında negatif yönde $r=-0,134$ ($p<0,05$) zayıf düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır. KİBÖ Başkalarına Güven alt boyutu ve RDÖ toplam puanları arasında negatif yönde $r=-0,191$ ($p<0,01$) zayıf düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır (Tablo 6).

KİBÖ Duygu Farkındalığı alt boyutu ve KİE Aynalanma, İdealizasyon ve İkizliğe Yaklaşma İhtiyacı Faktörü toplam puanları arasında negatif yönde $r=-0,159$ ($p<0,01$) orta düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır. KİBÖ Duygu Farkındalığı alt boyutu ve KİE İdealizasyondan ve İkizlikten Kaçınma İhtiyacı Faktörü toplam puanları arasında negatif yönde $r=-0,446$ ($p<0,001$) orta düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır. KİBÖ Duygu Farkındalığı alt boyutu ve RDÖ toplam puanları arasında negatif yönde $r=-0,227$ ($p<0,001$) zayıf düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır (Tablo 6).

KİE Aynalanma, İdealizasyon ve İkizliğe Yaklaşma İhtiyacı Faktörü ve Aynalanmadan Kaçınma İhtiyacı Faktörü toplam puanları arasında negatif yönde $r=-0,206$ ($p<0,001$) zayıf düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır. KİE İdealizasyondan ve İkizlikten Kaçınma İhtiyacı Faktörü ve Aynalanmadan Kaçınma İhtiyacı Faktörü toplam puanları arasında pozitif yönde $r=0,373$ ($p<0,001$) orta düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki

vardır. KİE İdealizasyondan ve İkizlikten Kaçınma İhtiyacı Faktörü ve RDÖ toplam puanları arasında pozitif yönde $r=0,284$ ($p<0,001$) orta düzeyde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardır (Tablo 6).

Tablo 7.

Katılımcıların gelir durumuna göre KNÖ ve KİBO alt boyutlarının toplam puanlarının karşılaştırılması

	Gelir Durumu Grupları	n	Ortalama	s	t	s.d	P
KNÖ Toplam Puanı	Orta	248	21,60	3,912			
	İyi	71	22,27	4,226	-1,251	317	0,212
KİBÖ Onay Bağımlılık Alt Boyutu Toplam Puanı	Orta	248	42,36	9,165			
	İyi	71	42,37	9,228	-0,003	317	0,998
KİBÖ Empati Alt Boyutu Toplam Puanı	Orta	248	34,75	5,164			
	İyi	71	35,44	5,081	-0,991	317	0,322
KİBÖ Başkalarına Güven Alt Boyutu Toplam Puanı	Orta	248	47,55	7,907			
	İyi	71	47,44	9,603	0,093	98,753	0,926
KİBÖ Duygu Farkındalığı Alt Boyutu Toplam Puanı	Orta	248	46,64	8,343			
	İyi	71	46,82	8,623	-0,155	317	0,877
KİE Aynalanma, İdealizasyon ve İkizliğe Yaklaşma İhtiyacı Faktörü Toplam Puanı	Orta	248	89,60	16,747			
	İyi	71	91,80	17,519	-0,965	317	0,335
KİE İdealizasyondan ve İkizlikten Kaçınma İhtiyacı Faktörü Toplam Puanı	Orta	248	29,08	10,928			
	İyi	71	30,14	12,254	-0,701	317	0,484
KİE Aynalanmadan Kaçınma İhtiyacı Faktörü Toplam Puanı	Orta	248	22,10	6,544			
	İyi	71	22,38	7,324	-0,309	317	0,758
RDÖ Toplam Puanı	Orta	225	8,5840	3,165			
	İyi	68	7,6283	3,404	2,144	291	0,033

Gelir durumunu orta ve iyi olarak değerlendiren katılımcıların KNÖ toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur; $p>0,05$ (Tablo 7).

Gelir durumunu orta ve iyi olarak değerlendiren katılımcıların KİBÖ Onay Bağımlılık Alt Boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur; $p>0,05$ (Tablo 7).

Gelir durumunu orta ve iyi olarak değerlendiren katılımcıların KİBÖ Empati Alt Boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur; $p>0,05$ (Tablo 7).

Gelir durumunu orta ve iyi olarak değerlendiren katılımcıların KİBÖ Başkalarına Güven Alt Boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur; $p>0,05$ (Tablo 7).

Gelir durumunu orta ve iyi olarak değerlendiren katılımcıların KİBÖ Duygu Farkındalığı Alt Boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur; $p>0,05$ (Tablo 7).

Gelir durumunu orta ve iyi olarak değerlendiren katılımcıların KİE Aynalanma, İdealizasyon ve İkizliğe Yaklaşma İhtiyacı Faktörü toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur; $p>0,05$ (Tablo 7).

Gelir durumunu orta ve iyi olarak değerlendiren katılımcıların KİE İdealizasyondan ve İkizlikten Kaçınma İhtiyacı Faktörü toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur; $p>0,05$ (Tablo 7).

Gelir durumunu orta ve iyi olarak değerlendiren katılımcıların KİE Aynalanmadan Kaçınma İhtiyacı Faktörü toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur; $p>0,05$ (Tablo 7).

Gelir durumunu orta ve iyi olarak değerlendiren katılımcıların RDÖ toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır; $p<0,05$. Gelir durumunu orta olarak değerlendiren katılımcıların reddedilme duyarlılığı ölçesi toplam puan ortalaması, gelir durumunu iyi olarak değerlendiren grubun ortalamasından daha yüksektir (Tablo 7).

Tablo 8.

Katılımcıların yaşadıkları yere göre KNÖ ve KİBO alt boyutlarının toplam puanlarının karşılaştırılması

	Yaşanan Yer Grupları	n	Ortalama	s	t	s.d	P
KNÖ Toplam Puanı	Aile	256	21,83	3,993			
	Yurtta / Yalnız	93	21,85	4,118	-0,044	347	0,965
KİBÖ Onay Bağımlılık Alt Boyutu Toplam Puanı	Aile	256	42,61	9,222			
	Yurtta / Yalnız	93	43,10	9,205	-0,437	347	0,663
KİBÖ Empati Alt Boyutu Toplam Puanı	Aile	256	35,09	5,101			
	Yurtta / Yalnız	93	34,29	5,557	1,257	347	0,209
KİBÖ Başkalarına Güven Alt Boyutu Toplam Puanı	Aile	256	47,34	8,638			
	Yurtta / Yalnız	93	47,70	7,915	-0,355	347	0,723
KİBÖ Duygu Farkındalığı Alt Boyutu Toplam Puanı	Aile	256	46,81	8,766			
	Yurtta / Yalnız	93	45,86	8,115	0,915	347	0,361
KİE Aynalanma, İdealizasyon ve İkizliğe Yaklaşma İhtiyacı Faktörü Toplam Puanı	Aile	256	90,20	17,136			
	Yurtta / Yalnız	93	91,62	17,122	-0,687	347	0,361
KİE İdealizasyondan ve İkizlikten Kaçınma İhtiyacı Faktörü Toplam Puanı	Aile	256	28,73	11,374			
	Yurtta / Yalnız	93	31,39	10,805	-1,958	347	0,051
KİE Aynalanmadan Kaçınma İhtiyacı Faktörü Toplam Puanı	Aile	256	22,34	7,000			
	Yurtta / Yalnız	93	21,81	6,232	0,652	347	0,515
RDÖ Toplam Puanı	Aile	232	8,15	3,28904			
	Yurtta / Yalnız	86	8,79	3,05753	-1,563	316	0,119

Yaşanan yer gruplarına göre katılımcıların KNÖ toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur; $p>0,05$ (Tablo 8).

Yaşanan yer gruplarına göre katılımcıların KİBÖ Onay Bağımlılık Alt Boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur; $p>0,05$ (Tablo 8).

Yaşanan yer gruplarına göre katılımcıların KİBÖ Empati Alt Boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur; $p>0,05$ (Tablo 8).

Yaşanan yer gruplarına göre katılımcıların KİBÖ Başkalarına Güven Alt Boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur; $p>0,05$ (Tablo 8).

Yaşanan yer gruplarına göre katılımcıların KİBÖ Duygu Farkındalığı Alt Boyutu toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur; $p>0,05$ (Tablo 8).

Yaşanan yer gruplarına göre katılımcıların KİE Aynalanma, İdealizasyon ve İkizliğe Yaklaşma İhtiyacı Faktörü toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur; $p>0,05$ (Tablo 8).

Yaşanan yer gruplarına göre katılımcıların KİE İdealizasyondan ve İkizlikten Kaçınma İhtiyacı Faktörü toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur; $p>0,05$ (Tablo 8).

Yaşanan yer gruplarına göre katılımcıların KİE Aynalanmadan Kaçınma İhtiyacı Faktörü toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur; $p>0,05$ (Tablo 8).

Yaşanan yer gruplarına göre katılımcıların RDÖ toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur; $p>0,05$ (Tablo 8).

Tablo 9.

Katılımcıların anne eğitim düzeyine göre KNÖ, KİE alt boyutları toplam puanlarının karşılaştırılması

	Anne Eğitim Düzeyi Grupları	n	$\bar{x}$	s		s.d	F	P
KNÖ Toplam Puanı	İlkokul ve altı	147	21,41	3,628	Gruplar Arası	2	1,165	0,313
	Ortaokul- Lise	165	21,93	4,302	Gruplar İçi	342		
	Üniversite ve üstü	33	22,45	4,424				
KİBÖ Empati	İlkokul ve altı	147	34,64	5,139	Gruplar Arası	2	0,673	0,511
	Ortaokul- Lise	165	34,88	5,486	Gruplar İçi	342		
	Üniversite ve üstü	33	35,82	4,799				
KİBÖ Başkalarına Güven	İlkokul ve altı	147	47,37	8,008	Gruplar Arası	2	0,224	0,799
	Ortaokul- Lise	165	47,87	8,583	Gruplar İçi	342		
	Üniversite ve üstü	33	47,00	8,941				
KİBÖ Duygu Farkındalığı	İlkokul ve altı	147	47,06	8,757	Gruplar Arası	2	0,394	0,674
	Ortaokul- Lise	165	46,19	8,795	Gruplar İçi	342		
	Üniversite ve üstü	33	46,61	6,768				
KİE Aynalanma, İdealizasyon ve İkizliğe Yaklaşma İhtiyacı Faktörü Toplam Puanı	İlkokul ve altı	147	90,07	16,883	Gruplar Arası	2	1,471	0,231
	Ortaokul- Lise	165	89,64	16,740	Gruplar İçi	342		
	Üniversite ve üstü	33	95,15	19,226				
KİE İdealizasyondan ve İkizlikten Kaçınma İhtiyacı Faktörü Toplam Puanı	İlkokul ve altı	147	28,95	11,412	Gruplar Arası	2	0,366	0,694
	Ortaokul- Lise	165	30,04	11,491	Gruplar İçi	342		
	Üniversite ve üstü	33	29,64	10,074				
KİE Aynalanmadan Kaçınma İhtiyacı Faktörü Toplam Puanı	İlkokul ve altı	147	22,10	6,702	Gruplar Arası	2	0,034	0,967
	Ortaokul- Lise	165	22,26	6,864	Gruplar İçi	342		
	Üniversite ve üstü	33	22,36	6,614				

Katılımcıların annelerinin eğitim düzeyi gruplarına göre kırılğan narsisizm toplam puan ortalamalarının karşılaştırıldığı tek yönlü varyans analizi sonucuna göre katılımcıların kırılğan narsisizm ölçeği toplam puan ortalamaları anne eğitim düzeyi gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir; $p>0,05$ (Tablo 9).

Katılımcıların annelerinin eğitim düzeyi gruplarına göre KİBÖ alt boyutları toplam puan ortalamalarının karşılaştırıldığı tek yönlü varyans analizi sonucuna göre katılımcıların KİBÖ alt boyutları toplam puan ortalamaları anne eğitim düzeyi gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir; $p>0,05$ (Tablo 9). Katılımcıların annelerinin eğitim düzeyi gruplarına göre KİBÖ Onay Bağımlılık alt boyutu toplam puan ortalamaları, varyansların homojenliği koşulunun sağlanmaması nedeniyle karşılaştırılamamıştır.

Katılımcıların annelerinin eğitim düzeyi gruplarına göre KİE alt boyutları toplam puan ortalamalarının karşılaştırıldığı tek yönlü varyans analizi sonucuna göre katılımcıların KİE alt boyutları toplam puan ortalamaları anne eğitim düzeyi gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir; $p>0,05$ (Tablo 9).

Katılımcıların annelerinin eğitim düzeyi gruplarına göre RDÖ toplam puan ortalamalarının karşılaştırılması amacıyla tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda varyansların homojenliği koşulunun sağlanmadığı görülmüştür. Bu sebeple analize devam edilememiştir.

Tablo 10.

Katılımcıların baba eğitim düzeyine göre KİBÖ ve KİE alt boyutları, RDÖ toplam puanlarının karşılaştırılması

	Baba Eğitim Düzeyi Grupları	n	$\bar{x}$	s		s.d	F	P
KİBÖÖN	İlkokul ve altı	100	43,72	9,453	Gruplar Arası	2	1,137	0,322
	Ortaokul- Lise	184	41,98	9,310	Gruplar İçi	346		
	Üniversite ve üstü	65	42,57	9,026				
KİBÖ Empati	İlkokul ve altı	100	34,83	5,297	Gruplar Arası	2	0,672	0,511
	Ortaokul- Lise	184	34,66	5,499	Gruplar İçi	346		
	Üniversite ve üstü	65	35,54	4,388				
KİBÖ Başkalarına Güven			46,31	8,003	Gruplar Arası	2	1,455	0,235
	İlkokul ve altı	100			Gruplar İçi	346		
	Ortaokul- Lise	184	48,10	8,654				
	Üniversite ve üstü	65	47,45	8,467				
KİE Aynalanma, İdealizasyon ve İkizliğe Yaklaşma İhtiyacı Faktörü Toplam Puanı	İlkokul ve altı	100	91,06	17,924	Gruplar Arası	2	0,191	0,826
	Ortaokul- Lise	184	89,91	16,211	Gruplar İçi	346		
	Üniversite ve üstü	65	91,03	18,790				
KİE İdealizasyondan ve İkizlikten Kaçınma İhtiyacı Faktörü Toplam Puanı	İlkokul ve altı	100	29,96	11,880	Gruplar Arası	2	0,579	0,561
	Ortaokul- Lise	184	29,57	11,221	Gruplar İçi	346		
	Üniversite ve üstü	65	28,09	10,535				
KİE Aynalanmadan Kaçınma İhtiyacı Faktörü Toplam Puanı	İlkokul ve altı	100	22,52	6,513	Gruplar Arası	2	0,166	0,847
	Ortaokul- Lise	184	22,06	6,848	Gruplar İçi	346		
	Üniversite ve üstü	65	22,05	7,092				
RDÖ	İlkokul ve altı	100	146,37	52,137	Gruplar Arası	2	0,743	0,476
	Ortaokul- Lise	184	153,89	60,821	Gruplar İçi	316		
	Üniversite ve üstü	65	145,30	59,121				

Katılımcıların babalarının eğitim düzeyi gruplarına göre KİBÖ Alt Boyutları toplam puan ortalamalarının karşılaştırıldığı tek yönlü varyans analizi sonucuna göre katılımcıların KİBÖAlt Boyutları toplam puan ortalamaları baba

eğitim düzeyi gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir; $p>0,05$ (Tablo 10).

Katılımcıların babalarının eğitim düzeyi gruplarına göre KİEAlt Boyutları toplam puan ortalamalarının karşılaştırıldığı tek yönlü varyans analizi sonucuna göre katılımcıların KİEAlt Boyutları toplam puan ortalamaları baba eğitim düzeyi gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir; $p>0,05$ (Tablo 10).

Katılımcıların babalarının eğitim düzeyi gruplarına göre RDÖ toplam puan ortalamalarının karşılaştırıldığı tek yönlü varyans analizi sonucuna göre katılımcıların RDÖ toplam puan ortalamaları baba eğitim düzeyi gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir; $p>0,05$ (Tablo 10).

Katılımcıların babalarının eğitim düzeyi gruplarına göre Kırılğan Narsisizm Ölçeği toplam puan ortalamalarının karşılaştırılması amacıyla tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucunda varyansların homojenliği koşulunun sağlanmadığı görülmüştür. Bu sebeple analize devam edilememiştir.

Tablo 11.

KİBÖON Toplam Puanının KNÖ, KİBÖB, ve KİE alt boyutlarının çoklu regresyon analizi

Alt Boyut Toplam Puanları	β	t	R^2	F
Sabit (a)		7,520***	0,531	50,443***
KNÖ	0,094	2,043*		
KİBÖ Başkalarına Güven Alt Boyutu	-0,069	-1,350		
KİBÖ Duygu Farkındalığı Alt Boyutu	-0,242	-4,709***		
KİE Aynalanma, İdealizasyon ve İkizliğe Yaklaşma İhtiyacı Faktörü	0,335	7,893***		
KİE İdealizasyondan ve İkizlikten Kaçınma İhtiyacı Faktörü	0,123	2,558*		
KİE Aynalanmadan Kaçınma İhtiyacı Faktörü	-0,304	-6,941***		
RDÖ	0,187	4,547***		

* $p\leq 0,05$; ** $p\leq 0,01$; *** $p\leq 0,001$

Tüm grupta, KİBÖ Onay Bağımlılık Alt Boyutu toplam puanının yordanması için yapılan çoklu regresyon analizi istatistiksel olarak anlamlıdır; $R^2=0,531$; $F(7,312)=50,443$; $p<0,001$. Modele alınan değişkenler KİBÖ Onay Bağımlılık Alt Boyutu toplam puanının %53,1'lik kısmını açıklamaktadır. Sonuçlara göre, Kırılğan Narsisizm Ölçeği ($t=2,043$; $p<0,05$), KİBÖ Duygu Farkındalığı Alt Boyutu ($t=-4,709$; $p<0,001$), KİE Aynalanma, İdealizasyon ve İkizliğe Yaklaşma İhtiyacı Faktörü ($t=7,893$; $p<0,001$), KİE İdealizasyondan ve İkizlikten Kaçınma İhtiyacı Faktörü ($t=2,558$; $p<0,05$), KİE Aynalanmadan Kaçınma İhtiyacı Faktörü ($t=-6,941$ $p<0,001$) ve RDÖ ($t=4,547$; $p<0,001$) istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde modelde yer almaktadır. Analize dahil edilen diğer değişkenler KİBÖ Onay Bağımlılık Alt Boyutu toplam puanının yordanmasında istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde modelde yer almamaktadır (Tablo 11).

5. BÖLÜM

TARTIŞMA

Bu çalışmada gelir durumu iyi, orta olarak değerlendirilen katılımcıların KNÖ, KİBÖ Onay Bağımlılık Alt Boyutu, KİBÖ Empati Alt Boyutu, KİBÖ Başkalarına Güven Alt Boyutu, KİBÖ Duygu Farkındalığı Alt Boyutu, Aynalanma, İdealizasyon ve İkizliğe Yaklaşma İhtiyacı, KİE İdealizasyondan ve İkizlikten Kaçınma İhtiyacı, KİE Aynalanmadan Kaçınma İhtiyacı puanları ile aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı RDÖ ile aralarında anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır ($P > 0.05$).

Katılımcıların yaşanan yer grupları değişkenine göre KNÖ, KİBÖ Onay Bağımlılık Alt Boyutu, KİBÖ Empati Alt Boyutu, KİBÖ Başkalarına Güven Alt Boyutu, KİBÖ Duygu Farkındalığı Alt Boyutu, KİE Aynalanma, İdealizasyon ve İkizliğe Yaklaşma, KİE İdealizasyondan ve İkizlikten Kaçınma, KİE Aynalanmadan Kaçınma İhtiyacı, RDÖ toplam puanları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı saptanmıştır ($P > 0.05$). Katılımcıların kırılğan narsisizm ölçeği toplam puan ortalamaları ile anne eğitim düzeyi gruplarına göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Ayrıca Kişilerarası İlişki Boyutu Ölçeği Onay Bağımlılık Alt Boyutu toplam puan ortalamaları babanın eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Analize dahil edilen değişkenlerin KİBÖ Onay Bağımlılık Alt Boyutu toplam puanının anlamlı bir şekilde yordadığı, kırılğan narsisizm düzeyi ile onay bağımlılık düzeyi aynı yönde bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir.

Kırılğan Narsisizm düzeyi arttığında katılımcıların onay ihtiyacı arttığı istatistiksel olarak ortaya çıkmıştır. Kohut (2015)' a göre Kırılğan narsisizm özelliklerine sahip olan bireyler çocukluk gelişim sürecinde ebeveynler tarafından yeterince aynalanmadıkları için arkaik bipolar kendiliğinin

parçalanma kaygısını yatıştırmayı ancak yetişkinlikte de devam eden idealleştirdiği kişilerin uzantısı olduğunu hissettikleri kaynaşma(füzyon)haliyle sağlarlar. Kırılgan narsisist bunu idealize ebeveyn imagosu kendilik tarafını dışarıdaki bir kendilik nesnesine yansıtmasıyla yapar. Çocukluğunda karşılanmamış ihtiyacını kendiliknesnesinin onayına ihtiyaç duyarak devam ettirir. Böylece kimliğini dağılmaktan ve parçalanmaktan koruyabilir. Kırılgan narsisizm ve onay bağımlılık arasındaki ilişki bu açıdan anlamlı görülmektedir.

442 öğrencinin katılımıyla gerçekleşen bir çalışmada narsisizm çeşitlerin zihinsel şemalar arasındaki ilişki incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre kırılgan narsisizmin boyun eğcilik şeması ile arasında ilişki gösterdiği saptanmıştır (Zeigler ve diğ., 2011).

Bu çalışmadan elde edilen bulgulardan biri olarak, kırılgan narsisizm ile KİE Aynalanma, İdealizasyon ve İkizliğe Yaklaşma İhtiyacı arasında aynı yönde düşük düzeyde ilişki bulunmuştur. Kırılgan narsisist yapılanmalarda arkaik kendiliğin birincil aynalanmadan ziyade, ikincil aynalanma ihtiyacı etkinleşmektedir. Çocukluk döneminde kişinin, birincil ve ikincil aynalanma eksikliği, kendiliknesnesi işlevlerinin yetersiz kalması nedeniyle bu ihtiyaç yetişkinlik döneminde yeniden ortaya çıkar. Çocuklukta narsisistik örselenme ön plandaysa gelişmemiş bipolar kendilik yapılanmasıyla kişi idealleştirilmiş ebeveyn imagosu daha aktif biçimiyle kendiliğin içerisinde kalmıştır (Kohut 2015).Elde edilen bu bulgu bu yönüyle açıklanabilir. Ayrıca kırılgan narsisizm ile KİE Aynalanma, İdealizasyon ve İkizliğe Yaklaşma İhtiyacı arasındaki ilişkinin düşük düzeyde olması kullanılan ölçekte her bir kavramın birlikte değerlendirilmesinden kaynaklı olabileceği düşünülmektedir.

357 katılımcıyla gerçekleştirilen bir çalışmada Sosyal kaygı bozukluğu ve kırılgan narsisizm belirtileri bakımından iki farklı grup üzerinde telafi odaklı olumsuz başa çıkma çeşitleri ve algılanan ebeveynlik tarzlarının ölçümleriyle farklı ve benzerliklerin ölçülmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre kırılgan narsisistik düzeyi yüksek olan kişilerde kuralcı/kalıplayıcı /küçümseyici/kuralcı/ anne ebeveynlik tarzları, sosyal kaygı belirti puanlarına sahip kişilerde ise küçümseyici/kusur bulan/kuralcı/kalıplayıcı/evhamlı puanlarının yüksek olduğu saptanmıştır (Eldoğan ve Tunçe, 2017).

Narsisistik bireylerin duygu farkındalığı ve empati yoksunluğu yaşandığı bilinmektedir (Kernberg, 2007). Kırılgan narsist bireylerin de beğenilip onaylanmak temelinde kendini ortaya koymayan içe dönüklükle karakterize yapıları olduğu düşünülmektedir. Bu durum sosyal ilişkiler bağlamında beğeni ve onay almamakla kendini gösterebilmektedir.

Başka bir çalışma ise grandiyöz ve kırılgan narsisizmin akranlar arasındaki sosyal medyada popülerlik etkilerini test etmek amacıyla gerçekleştirilmiştir., 122 katılımcının yer aldığı, sosyal ağlarda alınan like ve dislike göstergeleri ile farklı ilişkileri üzerine istatistiki ölçümler gerçekleştirilmiştir. Grandiyöz narsisist puanları yüksek grubun, akranları tarafından aktif olarak sevilmediklerini fakat daha çok beğeni aldıklarını, kırılgan narsisist puanları yüksek grubun daha az beğeni aldığı saptanmıştır. Her iki grupta da yüksek puana sahip katılımcıların ise, beğeniye daha çok tanımadıkları kişilerden elde ettiği saptanmıştır. Bu bulgular her iki narsisizm formunun da akran ağlarındaki popülerliğin benzersiz öngördürücüleri olduğunu göstermektedir (Czarna ve diğ., 2014).

Yapılan bu araştırmada elde edilen bulgulardan bir diğeri, kırılgan narsisizm ile KİE İdealizasyondan ve İkizlikten Kaçınma İhtiyacı arasında aynı yönde ilişki bulunmuştur. Bir kısım narsisistik yapılanmalarda idealizasyon ve ikizlikten kaçınma durumunun olduğu bilinmektedir. Bu durumu Masterson, değersizleştirici narsisistik bozukluk üzerinden anlattığı düşünülmektedir. Altta yatan zedelenmiş kendiliği diğer kişilere yansıtır. Sert saldırgan parça nesnede kendini tutarak, zedelenmiş kendiliğini hissetmemeye çalışırlar. Her şeyi değersizleştirerek narsisistik incinme beklentisi içindedirler. Kırılgan narsisizmin idealizasyon ihtiyacı hissetmeyen değersizleştirici narsisistlerin bir kısmında başkalarını idealize etmek yoktur, başkalarına karşı aşağılayıcı ve değersizleştirici bir savunması bulunur (Masterson, 2012). Bu bilgilerle bağlantılı olarak elde edilen bu bulgu anlamlı düşünülmektedir.

236 yetişkin 18 ile 60 yaş grubunda katılımcılarla kırılgan narsisizm ile duygu düzenlemesi, kendini saklama, reddedilme duyarlılığı bağlanma tarzları, yakınlık korkusunu inceleyen başka bir çalışmada; kırılgan narsisizm ile kaygılı bağlanma tarzı, kendini saklama, reddedilme duyarlılığı ve duygu

düzenleme güçlüğü ile ilgili pozitif değer addedilen manidar bulgulara rastlanmıştır. Duygu düzenleme kapasitesinin ile bağlanma tarzları ve kırılğan narsisizm ilişkisinde tam aracı rol oynadığı tespit edilmiştir. Ayrıca kırılğan narsisizm ile kendini saklama ilişkisinde cüzi bir aracı rol oynadığı tespit edilmiştir. Bağlanma tarzlarıyla kırılğan narsisizm ilişkisine bakıldığında iki güvensiz bağlantı tarzı kaçınan ile kaygılı istatistiksel pozitif manidar bir ilişki tespit edilmiştir. yapılan doğrulayıcı regresyon, korelasyon analizleriyle Kaygılı bağlanma tarzının kaçınan tarza göre çok daha fazla görülme eğilimi olduğu tespit edilmiştir (Elibol ve Tok, 2019).

Yapılan bu çalışmada kırılğan narsisizm ile empati, başkalarına güven, duygu farkındalığı arasında ters yönde ilişki olduğu istatistiksel olarak belirlenmiştir. Bu bulgudan yola çıkarak yapılan literatür araştırmasına göre normal narsisizmde, çocukluk döneminde ebeveyn kendiliknesnesi olarak çocuğun kabarmalarına eşlik eden aynalama yapabildiğinde, çocuğunun kendini idealleştirmesine eşlik edebildiğinde, öteki ben duygusuyla ikizler kaynaşmasını sağladığında çocuğun kendiliğinde güven duygusu, empati, kendini yatıştırma kapasitesi olduğu bilinmektedir. (Kohut.,2012)

Bu durumu ele alan bir çalışmada, ergenlik dönemindeki bireylerde ebeveyn tutumu, grandiyöz ve kırılğan narsisizm arasındaki ilişki incelenmiştir. Çalışmaya, kısa süreli bir ikamet programına kayıtlı 300 ergen (257 erkek, 43 kadın) katılmıştır. Çalışma sonuçlarına göre; Kırılğan narsisizm, tutarsız disipline sahip ebeveyn bakımı, senkronizasyonu ve ilgi puanları ile sahip olunan kırılğan narsisizm puanları yüksek düzeyde korelasyon göstermiştir ve grandiyöz narsisizmin öngörülmesinde ilgi ve denetim arasındaki varsayım olduğu saptanmıştır (Mechanic ve Barry, 2015).

Kırılğan narsisizmde başarı olgunlaşmamış kendiliğini, kimliğini ayakta tutabilmek için önemli bir faktördür (Masterson, 2012). Bu yapılanmaya sahip bireylerde okul ve iş dünyası gibi başarıları duygulanım ve kendilik yapısını ayakta tutabilmesi için önemlidir.

Eğitim durumu açısından narsisizm özellikleri incelendiğinde yapılan bir çalışmada, üniversite mezunu katılımcıların daha yüksek düzeyde narsisistik

özellikler sergiledikleri ,ayrıca ekonomik düzeyi yüksek olan kişilerin orta gelir düzeyine sahip kişilere oranla büyülenmeci narsisizm özelliklerin daha sık görüldüğü ifade edilmektedir (Torgersen ve diğ., 2001).

4873 katılımcının yer aldığı bir çalışmada öğrenci başarısı üzerinde kişilik özelliklerinin ve narsisizmin etkisi incelenmiştir. Çalışma sonuçlarına göre okul-ortalama başarısının olumsuz etkisi, narsisizm ile önemli ölçüde ilişkili bulunmuştur. Narsisizm puanı yüksek öğrenciler, düşük veya ortalama narsisizm düzeyine sahip öğrencilere göre daha farklı kişilik özelliklerine sahip oldukları saptanmıştır (Jonkmann ve diğ., 2012).

Kırılgan narsisizm de ise kişiler olumsuz geri bildirim alma korkusu sebebiyle sosyal ortama girmekten çekinirler. (Besser ve Priel, 2010; Russ ve diğ., 2008). Bu kişilerde sosyal izolasyon, ilişki kurmada zorluk, üzüntü veya utanç gibi durumlara sık rastlanılmaktadır (Besser ve Priel, 2010; Cain vd diğ., 2008; Dickinson ve Pincus, 2003; Rohman, ve diğ., 2012).

448 katılımcıdan oluşan bir çalışmada randomize deneysel dalga tasarımı kullanılmıştır. Grandiöz ve kırılgan narsisizm, başarısızlık kaygısı ve kişiler arası ret tehdidi arasında nasıl bir ilişki olduğu araştırılmıştır. Çalışmanın sonucuna göre ret tehdidi ve başarısızlık kaygısı puanları arttıkça kırılgan narsisistik ve kaygı puanlarının da arttığı saptanmıştır (Besser ve Priel, 2010).

Yapılan bu araştırmada Kırılgan narsisizm düzeyi ile reddedilme duyarlılığı arasında aynı yönde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Kırılgan narsisistik yapılanmayla sanki dış çevredeki insanlardan her an bir aşağılanma tehditi gelebileceğine dair tedirginlikle etrafı inceleme davranışları olmaktadır. Buradan anlaşılacağı üzere, kırılgan narsisist kişilerin reddedilmeye ve incinmeye yönelik hassasiyetlerinin olduğu görülmektedir. Literatürle bu bulguyu karşılaştırdığımızda farklı çalışmalardan elde edilen bulgulara göre kırılgan narsisist kişilerin reddedilmeye karşı hassas oldukları ifade edilmektedir (Atlas ve Them, 2008). Reddedilmekten korktukları ve bundan dolayı sosyalleşmekte zorluk yaşadığı ifade edilmektedir (Dickinson ve Pincus, 2003).

Evlilik uyumu ile narsisizm arasındaki ilişki ve olumlu yanılsamalarla, reddedilme duyarlılığının aracı rolüne bakan, 205 evli kişilerden oluşan bir

başka çalışma da kırılğan narsisizm ile reddedilme duyarlılığı arasında pozitif yönde ilişki olduğu gösterilmesi yapılan araştırma bulgusunu destekler niteliktedir(Bozkuş ve Araz, 2015).Ayrıca Elibol ve Tok'un (2019) araştırmasında kırılğan narsisizm ile kaygılı bağlanma tarzı, kendini saklama, reddedilme duyarlılığı ve duygu düzenleme güçlüğü ile ilgili pozitif değer addedilen manidar bulgular yapılan çalışma sonucunu destekleyen niteliktedir.

6. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1 Sonuç

Kırılgan narsisizm düzeyi, onay bağımlılık düzeyi, Aynalanma, İdealizasyon ve İkizliğe Yaklaşma İhtiyacı ve İdealizasyondan ve İkizlikten Kaçınma İhtiyacı ve reddedilme duyarlılığı ile aynı yönde ilişkili bulunmuştur. Empati, başkalarına güven, duygu farkındalığı ile ters yönde ilişkili bulunmuştur.

Gelir durumu sadece reddedilme duyarlılığında farklılık göstermiştir. Orta gelir düzeyine sahip olan katılımcıların reddedilme duyarlılığı, gelir durumu yüksek olan katılımcılara göre daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Aile veya yalnız yaşama açısından ölçek puan ortalamaları açısından fark bulunmamıştır.

Anne-baba eğitim düzeyine göre katılımcıların kırılgan narsisizm düzeyi farklılaşmamaktadır.

6.2 Öneriler

Kendiliknesnesi İhtiyaçları envanteri ölçeği orijinal halinde aynalanma yaklaşma, idealizasyon yaklaşma, ikizliğe yaklaşma ihtiyaçları tutumları ayrı ayrı değerlendirilirken Türkçe uyarlamasında hepsi bir arada değerlendirme şeklinde oluşturulmuştur. Yapılan çalışmaların daha verimli olabilmesi için orijinalinde olduğu gibi ayrı değerlendirmelerin olduğu bir ölçeğin geliştirilmesinin daha anlamlı sonuçlara ulaşmayı sağlayacağı düşünülmektedir.

Kişilik yapılanmaları alanında yapılan çalışmalar ışığında bağlanma stillerinin önemi hem gözlem hem de istatistikî birçok çalışmayla ortaya çıkmıştır. Kırılgan narsisim ve diğer kişilik yapılanmaları ile ilgili başka çalışmalarda bağlanma değişkeninin kullanılmasının daha farklı ve geniş kapsamlı sonuçların ortaya çıkmasına yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Yine kişilik yapılanmaları kapsamında onay bağımlılık değişkenin başka psikiyatrik ve psikolojik bozuklukların ilişkisinin incelenmesi literatüre katkı bağlamında önem arz ettiği düşünülmektedir.

Klinisyen kırılgan narsistik yapıda hastalarla çalışırken onay-bağımlılık ihtiyacını göz önünde bulundurmalıdır. Bu hastaların empati, başkalarına güven ve duygu farkındalığının psikoterapi sürecinde geliştirilmesi açısından faydalı olacaktır.

KAYNAKÇA

- Akhtar, S. (2009). Ağır Kişilik Bozukluklarının Tanı ve Sağaltımı için Başvuru Kitabı. Müge Alkan, Cemile Gürdal (Çev.). İzmir: Meta.
- Amerikan Psikiyatri Birliği, (2013). Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal Elkitabı, Beşinci Baskı (DSM-5). Ertuğrul Köroğlu (Çev.). Ankara: Hekimler Yayın Birliği.
- Asuna kutlu, T. (2002). Örgütsel Güvenin Oluşturulmasına İlişkin Unsurlar ve Bir Değerlendirme. Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9, 55-67.
- Atay, S. (2009). Narsistik Kişilik Envanterinin Türkçeye Standardizasyonu, Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi 11/1.
- Bacanlı, H. (1997). Sosyal ilişkilerde benlik: Kendini ayarlamanın psikolojisi, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Besser, A., Priel, B. (2010). Grandiose Narcissism Versus Vulnerable Narcissism in Threatening Situations: Emotional Reactions to Achievement Failure and Interpersonal Rejection. *Journal of Social and Clinical Psychology* 29(8):874-902
- Bosson, J. K., Lakey, C. E., Campbell, W. K., Zeigler-Hill, V., Jordan, C. H., & Kernis, M. H. (2008). Untangling the links between narcissism and self-esteem: A theoretical and empirical review. *Personality and Social Psychology Compass*, 2/3, 1415-1439.
- Bozkuş,O.,Araz,A. (2015). Narsisizm ve Evlilik Uyumu İlişkisinde Reddedilme Duyarlılığı ve Olumlu Yanılsamaların Aracı Rolu:*Nesne Psikoloji Dergisi* (NPD), 6 volume 3 issue, 29-54.
- Clarkin, J. F., Fonagy, P., & Gabbard, G. O. (2010).Pscychodynamic Psychotherapy for Personality Disorder,Washington,DC:American Pscyhiatric Publishing,Inc.

- Czarna, A., Dufner, M., Clifton, A. (2014). The Effects of Vulnerable and Grandiose Narcissism on Liking-based and Disliking-based Centrality in Social Networks. *Journal of Research in Personality*. vol.50, 42-45.
- Çapan, B. E. (2009). Öğretmen Adaylarının Kişilerarası İlişkileri ve Bağlanma Stilleri Arasındaki İlişki. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (2), 127-142.
- Çardak, M., Sarıçam, H., & Onur, M. (2012) .Perceived parenting styles and rejection sensitivity in university students. *The Website Journal of Counselling and Education*, 1, 57-69, 15.12.2019.
- Çıplak, E. ve Atıcı, M. (2016). Grupla Psikolojik Danışmada Şiir Kullanımının Üniversite Öğrencilerinin Empati ve Duygu Farkındalığı Düzeylerine Etkisi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 6 (45), 115-127.
- Dickinson, K. A., Pincus, A. L. (2003). Interpersonal Analysis of Grandiose and Vulnerable Narcissism. *Journal of Personality Disorders*, 17(3), 188-207.
- Downey, G., & Feldman, S. (1996). Implications of rejection sensitivity for intimate relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 70, 1327-1343.
- Dilek Şirvanlı Özen, D., & Güneri, F. K. (2018). İlişki Başarısının Temel Belirleyicisi: Reddedilme Duyarlılığı. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 10(4), 454-469.
- Erözkan, A. (2009). Rejection sensitivity levels respect to attachment styles, gender and parenting styles: a study with Turkish students. *Soc Behav Pers*, 37, 1-14.
- Erözkan, A. (2009). Üniversite Öğrencilerinin Kişiler Arası İlişki Tarzları ve Mizah Tarzları. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 56-66.

- Elibol, Ş., & Tok, E. S. S. (2019). Bağlanma Stilleri, Duygu Düzenleme, Reddedilme Duyarlılığı, Yakınlık Korkusu ve Kendini Saklamanın Kırılgan Narsisizm ile İlişkisi. *AYNA Klinik Psikoloji Dergisi*, 6(2), 127-148.
- Eldoğan,D.,Tunçe,E.(2017) Kırılgan Narsisizm ve Sosyal Kaygı Bozukluğu: Benzerlikler ve Farklılıklar. *NESNE Psikoloji Dergisi (NPD)*, Volume 5, Issue 11, 426-448.
- Eldoğan, D. (2016). Hangi Narsisizm? Büyüklenmeci ve Kırılgan Narsisizmin Karşılaştırılmasına İlişkin Bir Gözden Geçirme. *Türk Psikoloji Yazıları*, 19 (37), 1-10.
- Erden-İmamoğlu, S. & Aydın, B. (2009). Kişilerarası ilişki Boyutları Ölçeği'nin geliştirilmesi. *Psikoloji Çalışmaları Dergisi*, 29(29), 39-64.
- Gabbard, G. (1989). Two subtypes of narcissistic personality disorder. *Bulletin of the Menninger Clinic*, 53, 527 - 532.
- Hacıoğlu, M. B. (2018). Kişiler Arası Bağımlılık Eğilimi İle Kırılgan Ve Büyüklenmeci Narsistik Kişilik Özellikleri: Şema Terapi Modelinde Bir İnceleme, İstanbul Şehir Üniversitesi, İstanbul.
- Hazan, C., & Shaver, P. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(3), 511–524.
- İmamoğlu, S. (2008). Genç Yetişkinlikte Kişilerarası İlişkilerin Cinsiyet, Cinsiyet Roller ve Yalnızlık Algısı Açısından İncelenmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- İmamoğlu, S. E. ve Aydın, B. (2009). Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeği'nin Geliştirilmesi. *Psikoloji Çalışmaları Dergisi*, 29, 39-64.
- Jonkmann, K., Becker, M., Marsh, H., Lüdtke, O., BUIrich, T., (2012). Personality traits moderate the Big-Fish–Little-Pond Effect of academic self-concept. *Learning and Individual Differences* .Volume 22, Issue 6, 736-746, December 2012,

- Karaşar, B., & Öğülmüş, S. (2016). Üniversite Öğrencilerinde Sosyal Onay İhtiyacının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29 (2), 469-495.
- Karaşen, S. (2017). Üniversite öğrencilerinin erken dönem uyum bozucu şemalarının kişilerarası ilişki boyutları ile ilişkisinin incelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi, İstanbul.
- Kenneth, N. Levy, K. (2012). Subtypes, Dimensions, Levels, and Mental States in Narcissism and Narcissistic Personality Disorder. *Journal of clinical psychology*, 68(8), 886-897.
- Kernberg, O. F., & Yeomans, F. E. (2011). Aktarım Odaklı Psikoterapi. Menekşe Arık (Çev.). İstanbul: Özak Yayınevi.
- Kuzucu, Y. (2006). Duyguları Fark Etmeye Ve İfade Etmeye Yönelik Bir Psiko Eğitim Programının, Üniversite Öğrencilerinin Duygusal Farkındalık Düzeylerine, Duyguları İfade Etme Eğilimlerine, Psikolojik Ve Öznel İyi Oluşlarına Etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Kohut,H. (2012). Psikanaliz Nasıl Sağaltır. F. Büşra Helvacıoğlu (Çev.). İstanbul:Psikoterapi Enstitüsü
- Lapsley DK, Aalsma MC. An empirical typology of narcissism and mental health in late adolescence. *J Adolesc* 2006; 29:53-71.
- Levy, K. N. (2012). Subtypes, dimensions, levels and mental states in narcissism and narcissistic personality disorder. *Journal of Clinical Psychology*,68(8), 886-896.
- Lichtenberg,D.L(2016). Psikanaliz ve güdülenme. Zeynep Ertan(Çev.). İstanbul:Psikoterapi Enstitüsü Yayınları
- Masterson, J. F., & Lieberman, A. R. (2012). Terapistler için Kişilik Bozuklukları Rehberi. Mirel Benveniste (Çev.). İstanbul: İklim.

- Masterson, J. F. (2008). *Kişilik Bozuklukları*. Betül Taylan Bozkurt, Tuğrul Veli Soylu (Çev.). İstanbul: Litera.
- Masterson, J. F. (2012). *Kendiliğin Doğuşu*. Meltem Kamer Helvacioğlu ve Gülünay Akçalı (Çev.). İstanbul: Özak Yayınevi.
- Masterson, J. F. (2014). *Gerçek Kendiliği Ararken*. Ayşe Çamkerten (Çev.). İstanbul: Özak Yayınevi.
- Mechanic, M., Barry, T., (2014). Adolescent Grandiose and Vulnerable Narcissism: Associations with Perceived Parenting Practices. *Journal of Child and Family Studies*, 508-521.
- Miller, J. D., & Campbell, W. K. (2011). Addressing criticisms of the narcissistic personality inventory (NPI). In W. K. Campbell & J. D. Miller (Eds.), *The handbook of narcissism and narcissistic personality disorder, theoretical approaches, empirical findings, and treatments* (pp. 146–152). Hoboken, NJ: John Wiley & Sons, Inc.
- Miller JD, Campbell WK. (2008). Comparing clinical and socialpersonality conceptualizations of narcissism. *J Pers* 2008; 76:449-476.
- Miller JD, Hoffman BJ, Gaughan ET, Gentile B, Maples J, Keith Campbell W., (2011). Grandiose and vulnerable narcissism: a nomological network analysis. *J Pers*, 79:1013-1042.
- Morf, C. C., & Rhodewalt, F. (2001). Unraveling the Paradoxes of Narcissism: A Dynamic Self-Regulatory Processing Model. *Psychological Inquiry*, 12(4), 177–196.
- Okada R., (2010). The relationship between vulnerable narcissism and aggression in Japanese undergraduate students. *Pers Individ Dif*, 49:113-118.
- Öztürk, M. O., & Uluşahin, N. A. (2016). *Ruh Sağlığı ve Bozuklukları*. Ankara: Nobel.

- Pietrzak, J., Downey, J., & Ayduk, O. (2005). *Rejection sensitivity as an interpersonal vulnerability*. In M. W. Baldwin (Ed.), *Interpersonal cognition* (pp. 62-84). New York: Guilford Press.
- Pincus, A. L., Cain, N. M., & Wright, A. G. C. (2014). Narcissistic grandiosity and narcissistic vulnerability in psychotherapy. *Personality Disorders: Theory, Research, and Treatment*, 5(4), 439–443.
- Romero-Canyas, R., Downey, G., Berenson, K., Ayduk, O., Kang, N.J. (2010). Rejection sensitivity and the rejection–hostility link in romantic relationships. *J Pers*, 78), 119-148.
- Soysal, A. Ş., Bodur, Ş., İşeri, E. ve Şenol, S. (2005). Bebeklik Dönemindeki Bağlanma Sürecine Genel Bir Bakış. *Klinik Psikiyatri*, 8, 88-99.
- Storolow ,R.D.,Brandchaft, B.,Atwood,G.E.(2013) Psikanalitik Tedavi.Özgür Gelbal(Çev.).İstanbul:Psikoterapi Enstitüsü.
- Rhodewalt, F., ve Morf, C. (1998). On self-aggrandizement and anger: A temporal analysis of narcissism and affective reactions to success and failure. *Journal of Personality and Social Psychology*, 74(3), 672-685.
- Rohmann, E., Neumann, E., Herner, M. J. ve Bierhoff, H. (2012). Grandiose and vulnerable narcissism self-construal, attachment and love in romantic relationships. *European Psychologist*, 17(4), 279-290.
- Tekneci, M.(2016). Yakın ilişkilerin gizli anlamları, İstanbul: Yakamoz Kitap
- Tajfel. H. & Turner, J. C. (1986). The social identity theory of intergroup behavior. S. Worchel ve W. G. Austin (Ed.), *Psychology of intergroup relations içinde*. Chicago, IL: NelsonHall.
- Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük. <http://www.tdk.gov.tr>. Web adresinden 15.12.2019 tarihinde edinilmiştir.
- Tritt, S. M., Ryder, A. G., Ring, A. J., & Pincus, A. L. (2010). Pathological narcissism and the depressive temperament. *Journal of Affective Disorders*, 5, 1-5.

- Üzümcü, E. (2016). Büyüklenme ve Kırılgan Narsisistik Kişilik Özellikleri ile İlişkili Faktörlerin Şema Terapi Modeli Çerçevesinde İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Volkan, V. D., & Ast, G. (2007). Özsevinin Dokusu. Burcu Özbaran ve Şebnem Pırıldar (Çev.). İzmir: Halime Odağ Psikanaliz ve Psikoterapi Vakfı Yayınları.
- Wink, P. (1991). Two faces of narcissism. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61(4), 590–597.
- Yüksel, A. (2004). Empati Eğitim Programının İlköğretim Öğrencilerinin Empatik Becerilerine Etkisi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17 (2), 341-354.
- Zeigler-Hill, V., Green, B. A., Arnau, R. C., Sisemore, T. B., & Myers, E. M. (2011). Trouble ahead, trouble behind: Narcissism and early maladaptive schemas. *J Behav Ther Exp Psychiatry*, 42(1), 96-103.

EKLER

EK. 1 Onam Formu

Bu çalışma Yakın Doğu Üniversitesi Klinik Psikoloji Yüksek Lisans tezi kapsamında Prof. Dr. Ebru Çakıcı danışmanlığında Mehmet Tekneci tarafından yürütülmektedir.

Araştırma gönüllülük esasına dayalıdır. Çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmadan çıkma hakkında sahipsiniz. Verilen formlardaki sorulara olan yanıtlarınız yalnızca araştırma konusuyla ilgili genel bir sonuca varmak için kullanılacaktır. Şahsınız ile ilgili bireysel bir sonuç olmayacak ve bilgilerinizin gizliliği korunacaktır.

Araştırmaya katıldığınız için teşekkür ederiz.

Yukarıda yer alan bilgilendirmeyi okudum ve katılmam istenen çalışmanın amacını, gönüllü olarak üzerime düşen sorumlulukları anladım. Çalışma hakkında açıklama yapıldı. Bu çalışmayı istediğim zaman ve herhangi bir neden belirtmek zorunda kalmadan bırakabileceğimi ve bıraktığım takdirde herhangi bir olumsuzluk ile karşılaşmayacağımı anladım. Bu koşullarda söz konusu araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın katılmayı:

Kabul ediyorum ()

Kabul etmiyorum ()

EK. 2 Kişisel Bilgi Formu

1.	Cinsiyetiniz :	☐ kadın	☐ erkek
2.	Yaşınız :		
3.	Eğitim durumunuz :	☐ ilkokul	☐ ortaokul ☐ lise ☐ üniversite
5.	Bölümünüz:		
6.	Gelir durumunuz genel olarak nasıl değerlendiriyorsunuz?	☐ kötü ☐ orta ☐ iyi	
8.	Anne babanızın evlilik durumu nedir?	☐ evli	☐ boşanmış ☐ dul
9.	Annenizin eğitim düzeyi nedir?	☐ okur-yazar değil ☐ okur-yazar ☐ ilkokul ☐ ortaokul ☐ lise ☐ üniversite ☐ yüksek lisans/doktora	
10.	Babanızın eğitim düzeyi nedir?	☐ okur-yazar değil ☐ okur-yazar ☐ ilkokul ☐ ortaokul ☐ lise ☐ üniversite ☐ yüksek lisans/doktora	
11.	Anneniz çalışıyor mu?	☐ evet	☐ hayır
12.	Babanız çalışıyor mu?	☐ evet	☐ hayır
13.	Nerede yaşıyorsunuz?	☐ ailemle	☐ yurtta ☐ yalnız yaşıyorum

EK.3 Kırılğan Narsisizm Ölçeği

(8 madde)

Lütfen aşağıdaki soruları, her bir maddenin sizin duygu ve davranışlarınıızı ne dereceye kadar tanımladığına karar vererek cevaplandırınız. Altta yazılı derecelendirme leđinden bir rakam seçerek her bir maddenin yanındaki boşluğu doldurunuz.

1= Hiç tanımlamıyor / Doğru değil / Kesinlikle katılmıyorum

2= Yansıtmıyor

3= Ne tanımlıyor ne tanımlamıyor / Kararsızım

4= Yansıtıyor

5= Oldukça tanımlıyor / Doğru / Kesinlikle katılıyorum

1. Duygularım, başkalarının alayları veya aşağılayıcı sözleriyle kolayca incinir.

EK. 4 Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeği

Aşağıdaki ifadeler "SİZİ NE KADARTANIMLIYOR?"	Tamamen Tanımlıyor	Oldukça Tanımlıyor	Kısmen Tanımlıyor	Çok Az Tanımlıyor	Hiç Tanımlamıyor
1. İnsanların sözünde duracağına güvenirim.					
2. Kendimi iyi hissetmediğim zaman, bana ilgi ve şefkat gösterilmesinden hoşlanırım.					
3. Kendimi kolayca kaybedip, öfkelenebilirim.					

Ek. 5 Kendilik Nesnesi İhtiyaçları Envanteri

Lütfen aşağıdaki ifadeleri sizin için en uygun şekilde işaretleyiniz.

(1) (2) (3) (4) (5) (6) (7)

Hiç Kararsızım Tamamen katılmıyorum

katılıyorum

1. Başarılarım yeterince takdir edilmediğinde incinirim.	1	2	3	4	5	6	7
2. Benimle aynı durumdaki insanların çevresinde olmak benim için önemlidir.	1	2	3	4	5	6	7
3. Bir problemim olduğunda deneyimli insanlardan bile öneri almak benim için zordur.	1	2	3	4	5	6	7

EK. 6 Reddedilme Duyarlılığı Ölçeği

YÖNERGE. Aşağıdaki her bir madde genelde üniversite öğrencilerinin bazen diğer kişilerden talep ettiği şeyleri tanımlamaktadır. Lütfen, her bir durumda/koşulda bulunduğunuzu düşünün ve cevaplarınızı ona göre verin. Her bir soruda, sizin için uygun olan numarayı daire içine alarak işaretlemeleri yapınız.

- Maddeleri değerlendirirken, karşınızdaki kişinin (örneğin, bir hocanız veya bir arkadaşınızla ilgili olan maddelerde) lütfen belirli bir kişiyi değil, **ORTALAMA BİR KİŞİYİ DÜŞÜNEREK** yanıt veriniz.

➤ Her bir maddenin ardından gelen şu soruları yanıtlamanız beklenmektedir:

- 1) Başkalarının size tepkisi konusunda ne kadar **endişe eder veya kaygı duyarsınız?**
- 2) İlgili durumda diğer kişilerin ne tür tepki verebileceğini düşünürsünüz?

1. Sınıftaki birine notlarını ödünç alıp alamayacağınızı soruyorsunuz.

a) Kişinin notlarını vermek isteyip istemeyebileceği ile ilgili olarak ne kadar **endişe eder veya kaygı duyarsınız?**

1	2	3	4	5	6
Hiç endişelenmem / Kaygı duymam					Çok endişelenirim / Kaygı duyarım

b) Bu kişinin notlarını bana isteyerek vermesini beklerdim.

1	2	3	4	5	6
Çok küçük ihtimalle					Çok büyük ihtimalle

EK. 7 Kırılgan Narsisizm Ölçeği Kullanım İzni

From: Begüm Zübeyde Şengül <begumsengul@gmail.com>
 Date: 3 Eki 2018 Çar 3:39 PM
 Subject: Re: Aşırı Duyarlı Narsisizm Ölçeği'ni kullanma
 To: <mehmettekneci@gmail.com>

Tekrar merhaba hocam,

8 maddeye indirdiğimiz Kırılgan Narsisizm Ölçeği (KNÖ)'ni ekte yer alan kullanım izni formunda belirtilen hususlara dikkat ederek kullanabilirsiniz. Ayrıca ölçeğin geçerlilik ve güvenilirliği ile ilgili makalemizi de ekte bulabilirsiniz.

Puanlamaya gelince, orijinal ölçekte olduğu gibi 8 maddelik KNÖ için de çalışmadaki örneklemin ortalama puanı dikkate alınmaktadır. Ortalama puanın üstü kırılgan narsisizme işaret eder diye düşünülmektedir. Onun dışında kesme noktaları belirlenmemiştir. Bizim çalışmamızda kadınların ortalama puanı 22.29, erkeklerinki ise 23.46 olarak bulunmuştu ve aralarında anlamlı bir fark bulunmamaktaydı. Bireysel puanlamalar bu puanlarla karşılaştırılabilir.

Saygılarımla iyi günler ve iyi çalışmalar diliyorum.

Begüm Zübeyde Şengül

Uzman Klinik Psikolog, Psikoterapist
 Klinik Psikoloji Doktorantı
 Orta Doğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ)
 Ankara, Türkiye

EK. 8 Kendiliknesnesi İhtiyaçları Envanteri Kullanım İzni

From: Sema Yurduşen <semaaci@hotmail.com>
Date: 10 Eki 2018 Çar 1:36 PM
Subject: Ynt: Kendiliknesnesi ihtiyaçları envanteri
To: mehmet tekneçi <mehmettekneci@gmail.com>

İyi günler Mehmet Bey,

Ölçeğin Türkçe formu ve ilgili makalesini ekte iletiyorum. Puanlaması 1 ve 7 arasında. Herhangi bir kesme noktası yok. Türk kültüründe kendiliknesnesine olan ihtiyaca yaklaşma ve kaçınmayı ölçen, üç alt boyuta sahip. Kişinin bu boyutlardan aldığı puan o ihtiyaca ne düzeyde ihtiyaç hissettiğini ya da bu ihtiyaçlardan ne düzeyde kaçınmak istediğini gösteriyor.

İyi çalışmalar dilerim.

Psk. Dr. Sema Yurduşen

Gönderen: mehmet tekneçi <mehmettekneci@gmail.com>
Gönderildi: 9 Ekim 2018 Salı 15:31
Kime: semaaci@hotmail.com
Konu: Kendiliknesnesi ihtiyaçları envanteri

Sema Hanım Merhabalar.Faruk Hocam vasıtasıyla size yazıyorum.Kişilik bozukluklarıyla ilgili yapacağım tez çalışmasında Kendiliknesnesi ihtiyaçları envanterini kullanabilmem ile ilgili size yonlerdi.Olçek ve puanlama bilgisi ile ilgili yardımcı olabilmisiniz.
Saygılarımla.
Dr.Mehmet Tekneçi

EK. 9 Reddedilme Duyarlılığı Ölçeği Kullanım İzni

From: Aslı Göncü Köse <agoncu@cankaya.edu.tr>
Date: 9 Eki 2018 Sal 3:53 PM
Subject: Re: Calisma icin Reddedilme duyariligi olcegi
To: mehmet tekneçi <mehmettekneci@gmail.com>

Mehmet hocam merhaba,

Ekte RDA'yı ve aşağıda referansını bulabilirsiniz. Çalışmanızda başarılar dilerim.

Selamlarımla,

Göncü, A., Özen-Çıplak, A., Ulaşan Özgüle, E. T., & Sümer, N. (2017). Reddedilme duyarlılığı ölçeğinin Türkçeye uyarlanması. Nesne Psikoloji Dergisi, 5(11), 383-403.

EK. 10 Kişilerarası İlişki Boyutları Ölçeği Kullanım İzni

From: Seval ERDEN <erdenseval@gmail.com>
Date: 17 Eki 2018 Çar 10:18 PM
Subject: Re: Kişilerarası ilişki boyutları ölcegi
To: <mehmettekneci@gmail.com>

Mehmet bey mehaba,
Ölçeğimi ve gerekli bilgileri içeren makalemi ekliyorum.
Kaynak gösterirken aşağıdaki şekilde göstermenizi rica ederim.

Erden-İmamoğlu, S. & Aydın, B. (2009). Kişilerarası ilişki boyutları ölçeğinin geliştirilmesi. Psikoloji Çalışmaları Dergisi, Cilt 29, Sayı 29, 39-64.

Sonuçlarınızı merakla bekliyorum
İyi çalışmalar

Doç. Dr. Seval ERDEN
Marmara Üniversitesi
Atatürk Eğitim Fakültesi
Rehberlik ve Psikolojik Danışma Anabilim Dalı

EK. 11 Anket İzni

**T.C.
İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ
Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığı**

E-İmzalıdır

Sayı : 44274237-200.99-E.53077
Konu : Anket İzni

27/09/2019

İSTANBUL MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

- İlgi: a) Yakın Doğu Üniversitesi Rektörlüğü'nden alınan 06.08.2019 tarih ve RY-3/733 sayılı yazı.
b) Yakın Doğu Üniversitesi Rektörlüğü'nden alınan 06.08.2019 tarih ve RY-3/734 sayılı yazı.

Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencilerinden Elif Erkan TEKNECİ'nin 'Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Medya Bağımlılığı, Bağlanma Stilleri ve Kişilik Özelliklerinin İncelenmesi' isimli çalışması kapsamındaki ve Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencilerinden Mehmet TEKNECİ'nin de 'Kırılgan Narsizim ve Onay Bağımlılık İlişkisinin İncelenmesi' isimli anket çalışmasını Fakültemizin çeşitli bölümlerinde öğrenim görmekte olan öğrencilere yapmaları Dekanlığımızca uygun bulunmuştur.

Gereği için bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Erdoğan KUNTER
Dekan

ÖZGEÇMİŞ

Dr. Mehmet Tekneci, 1966 da Giresun Alucra'da doğdu. Evli olan Tekneci'nin iki kızı vardır. 19 Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi'nin mezun olan Tekneci, çeşitli kamu kurumlarında (Aksaray İl Sağlık Müdürlüğü Sağlık Ocakları Şube Müdürü, Ana-Çocuk Sağlığı Şube Müdürü, Ruh Sağlığı Şube Müdürü, Samsun İl Sağlık Müdürlüğü Çevre Sağlığı Şube Müdürü vs.) görev yapmıştır. Azerbaycan Devlet Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalı'nda Psikiyatri İhtisası yapan Tekneci, ayrıca Konya Selçuk Üniversitesi'nde Aile Danışmanlığı Yüksek Lisansı'nı tamamlayarak Uzman Aile Danışmanı oldu. 15 yıldır Psikoterapi alanında çalışmaktadır. Ulusal ve uluslararası birçok psikoterapi çalışmasının etkin bir üyesi olan Tekneci, Hipnoz Derneği, Psikoterapi Enstitüsü Derneği'nin ve BACPED Birey Aile Çocuk Psikoterapileri Enstitüsü Derneği'nin kurucu üyesidir. Uzun süre Psikoterapi Enstitüsü Derneği'nin ve Hipnoz derneğinin başkan yardımcılığını yürüten Tekneci, halen BACPED Birey Aile Çocuk Psikoterapileri Enstitüsü Derneğinin Başkan yardımcılığını yürütmektedir. Bütüncül Psikoterapist'tir. A.B.D Newyork Uluslararası Masterson Enstitüsünden Kişilik bozukluklarında Psikoanalitik Masterson Yaklaşımı Terapistidir. Uluslararası Duygu Odaklı Birey ve Çift Terapisti, Süpervizörü ve Eğitmenidir. Dr. Tekneci, A.B.D. Newyork Uluslararası Aktarım Odaklı terapi Enstitüsü'nden Otto Kernberg ve ekibiyle devam eden, Çağdaş Nesne İlişkilerini yaklaşımı olan, Aktarım Odaklı Terapi çalışmalarını yürütmektedir. Kanada Yukon Satir Enstitüsü Başkanı Patricia BRAGG ile kurucusu olduğu BAÇTE Birey Aile Çocuk Terapileri Enstitüsü Ltd.şti. organizasyonu; Birey, Çift ve Aile Terapilerinde ve Danışmanlıklarında Virginia Satir Modeli Yaklaşımı'nın eğitimlerinin yürütülmesini sağlamaktadır. Virginia Satir yaklaşımı Birey, Çift ve Aile Terapisti, Eğitmenidir. Almanya Dünya pozitif Psikoterapi birliği onaylı Pozitif Psikoterapi Temel Eğitimi tamamlayıp Master Eğitime devam etmektedir. Belçikaorijinli Uluslararası Seksofonksiyonel Cinsel Terapi Eğitimi almıştır. Çeşitli bilimsel kuram ve yaklaşımı bireysel, çift ve aile terapilerinde kullanmakta ve hem klinisyen olarak hem de eğitimci olarak profesyonel hizmet vermektedir. Kişilik Bozuklukları Bireysel Psikoterapileri (Borderline, Narsisistik, Şizoid vs.); Çift, Evlilik ve Aile Terapileri; Aile-Çocuk Terapileri;

Ergen Bireysel Terapileri (Kendilik Bozuklukları, Ters Kimlik, Kimlik Bocalaması); Anksiyete Bozuklukları Bireysel Terapileri (Panik Bozukluklar, Sosyal Fobiler, Özgül Fobiler, OKB, vs.) alanlarında çalışmaktadır. Eğitimci olarak da BAÇTE Birey Aile Çocuk Terapileri Enstitüsü Ltd.şti organizasyonu ile Gelişim Odaklı Psikodinamik Psikoterapi Eğitimi; Psikoanalitik Masterson Yaklaşımı Eğitimi; Duygu Odaklı Birey ve Çift Terapisi Eğitimleri; Birey, Çift ve Aile Terapilerinde ve Danışmanlıklarında Virginia Satir Modeli Eğitimi; Psikoterapi Beceri Eğitimi'ni vermektedir. Ayrıca insan psikoloji ile ilgili eğitim programlarında (Aile Danışmanlığı, Aile Terapileri, Çift Terapisi, Bireysel Terapiler ile ilgili) üniversiteler ve çeşitli kurumlarda ders, konferans ve seminerler vermektedir. Yayınlamış Birey, Çift, Ailelerde Virginia Satir yaklaşımını anlatan “Derine Dalmak” ve Birey ve Çiftlerde Duygu Odaklı Terapiyi anlatan “Yakın İlişkilerin Gizli Anlamları” adında iki kitabı vardır.

İNTİHAL RAPORU

Dr. Mehmet Tekneci

ORIGINALITY REPORT

15%

SIMILARITY INDEX

14%

INTERNET SOURCES

7%

PUBLICATIONS

%

STUDENT PAPERS

PRIMARY SOURCES

1	sbd.gumushane.edu.tr Internet Source	3%
2	acikerisim.fsm.edu.tr:8080 Internet Source	2%
3	nesnedergisi.com Internet Source	2%
4	kisi.deu.edu.tr Internet Source	2%
5	www.klinikpsikoloji.org Internet Source	1%
6	halksagligiokulu.org Internet Source	1%
7	Asli Goncu Kose, Ayca Ozen-Ciplak, Emine Tuna Ulasan-Ozgule, Nebi Sumer. "Adapting ...	<1%

ETİK KURUL RAPORU

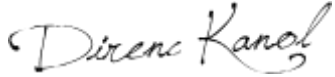
BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU

Sayın Mehmet Tekneci

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na yapmış olduğunuz YDÜ/SB/2019/413 proje numaralı ve **“Kırılgan Narsizm ve Onay Bağımlılık İlişkisinin İncelenmesi”** başlıklı proje önerisi kurulumuzca değerlendirilmiş olup, etik olarak uygun bulunmuştur. Bu yazı ile birlikte, başvuru formunuzda belirttiğiniz bilgilerin dışına çıkmamak suretiyle araştırmaya başlayabilirsiniz.

Doçent Doktor Direnç Kanol

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Raportörü

Not: Eğer bir kuruma resmi bir kabul yazısı sunmak istiyorsanız, Yakın Doğu Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na bu yazı ile başvurup, kurulun başkanının imzasını taşıyan resmi bir yazı temin edebilirsiniz.